

L I E T U V I U

DIENOS

PROF. FRIEDRICH W. FOERSTER IR PROF. ANTANAS RAMŪNAS

LITHUANIAN DAYS
JANUARY, 1956

1956 M. SAUSIO MĖN.

TURINYS

CONTENTS

Prof. Dr. Antanas Paplauskas Ramūnas, MŪSŲ KELIAI IR TVIRTOVĖS	3
VLIKAS, V. Maželio foto reportažas	4
LIETUVIAI JŪRININKAI SVETIMOS VĖLIAVOS TARNYBOJE, V. Bakūno pasikalbėjimas	6
Juozas Pronskus, KURŠIŲ MARIŲ PASAKOS	8
Jonas Aistis, POEZIJA	9
AUKURAS, Hamiltono Dramos Mėgėjų Teatras, A. Juraičio foto reportažas	11
Rapolas Skipitis, MIRTIS MAN BUVO TIKRA	12
Paulius Jurkus, SKULPTORIUS VYTAUTAS KOŠUBA	14
VEIDAI IR VAIZDAI, iliustruota kronika	16
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	18
KONSULO DR. J. J. BIELSKIO SUKAKTIS	18

ENGLISH ARTICLES

KLAIPĖDA LITHUANIA'S ONLY OUTLET WESTWARDS by Vytautas Gylis	19
SCHOLARS ON LITHUANIA MINOR	21
FOREST OF ANYKŠČIAI by Antanas Baranauskas	22
SUNDAY AFTERNOON IN COALTOWN by Magdelana Eggleston	23
NAUGHTY AUTUMN, poem by Kotryna Grigaitytė	23
ABOUT THE ORIGIN OF THE PHILOSOPHER IMMANUEL KANT by Dr. M. Anysas	24
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
SCULPTOR VYTAUTAS KOŠUBA	26

Bernardas BRAZDŽIONIS	Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Paul PUZINAS	Meno Redaktorius / Art Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Elena TUMIENĖ	Anglų klb. Redaktorius / English Editor

REDAKTORIAI ATSKIROSE VIETOSE / ASSISTANT EDITORS—VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; PR. JOGA, Cleveland, Ohio; J. A. JURAGIS, Sydney, Australia; PR. MICKEVIČIUS, Milwaukee, Wisc.; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, Brooklyn, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; BR. DAUNORAS, London, Anglija.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARbiai / PHOTOGRAPHERS—BOSTON, MASS.: VL. Adomavičius, P. Bliumas, D. Čibas, K. Gruzdas, R. Lizdeika; BROCKTON, MASS.: L. Reivydas; BROOKLYN, N. Y.: G. Ponikas; CHICAGO, ILL.: A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika, A. Stelmokas, Pr. Urbutis; CLEVELAND, OHIO: V. Bacevičius, V. Valaitis; ELIZABETH, N. J.: J. A. Ribinski; HARTFORD, CONN.: A. Jeras; LOS ANGELES, CALIF.: Pr. Gasparonis, L. Briedis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėla; NEW YORK, N. Y.: V. Augustinas, V. Maželis; OMAHA, NEBR.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, PA.: K. Baltrukonis, F. Jakaitis, V. Gruzdis, H. Misliauskas; WASHINGTON, D. C.: P. Labanauskas; WATERBURY, CONN.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, MASS.: J. Sutkaitis; HAMILTON, ONT., CANADA: E. Gumbelvičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q., CANADA: V. Juknevičius, L. Stankevičius; TORONTO, ONT., CANADA: J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas; AUSTRALIA: N. Butkūnas, P. Sakalauskas; SOUTH AMERICA: L. Kančauskas; BROOKLYN, N. Y.: Don. Šulaitis,

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS

Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA

PHONE: Plymouth 4-1377

"Lietuvių Dienos" yra sujungtos su "Kalifornijos Lietuviu".
"Lithuanian Days" is combined with "California Lithuanian".

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiuro numerio kaina 55 centai Single Copy 55 c.
PRENUMERATA metams — \$5.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$5.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif., under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Prof. Friedrich Wilhelm Foerster (b. 1869), patriarch of education and professor of Lithuanian educator and writer M. Pečkauskaitė, meets with Lithuanian Prof. Antanas Paplauskas Ramūnas, from the University of Ottawa. Meeting took place in New York in 1955. Foto V. Maželis

Back Cover

Svetlana Beriosova, Sadler's Wells ballerina, strikes a pose in Delibes' Coppelia. For more details see P. 22 of this issue. (See also the December 1955 issue, "Lith. Make News".)

"LIETUVIŲ DIENŲ"
PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:
Baltimore, Md. — K. Bradūnas; A. Česonis
Bayonne, N. J. — A. Pocius.
Boston, Mass. — S. Minkus; A. J. Jokubaitis; Lith. Furniture Co.; V. Vakauza, Dz. Giedraitis.
Brockton, Mass. — F. Mandeikis; C. P. Jurgelun; K. Keblinskiene
Brooklyn, N.Y. — "Laima"
Chicago, Ill. — A. Aušurienė; J. Karvelis; A. Kartanas; S. Metricks; St. Penčyla; Shimkus; B. Urbonas; A. Valavičius; K. Babickas; Vl. Būtėnas.
Cicero, Ill. — B. Stangenbergas
Cleveland, Ohio — "Dirva"; V. Rocevičius; P. Joga.
Columbus, Ohio — S. Viscantas
Detroit, Mich. — P. Polteraitis; "Neringa" Vl. Pauža; "Gaiva" Refreshments & Gifts; M. Šimonis.
E. Chicago, Ind. — E. Vilutis
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis; A. Rudzilas
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus
Gardner, Mass. — A. Nakutis.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis
Greenfield, Mass. — A. W. Dėdinas
Hartford, Conn. — J. Sekys; V. Nenortas; T. Benešius.
Kenosha, Wisc. — V. Gaidelis
Linden, N. J. — A. Liudvinaitienė.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Miami, Fla. — Kun. A. Tamolūnas;
Milwaukee, Wisc. — Pr. Mickevičius.
Newark, N. J. — K. Trečiokas
New Britain, Conn. — J. Liudžius.
Omaha, Nebr. — J. Cicėnas; kun. L. Musteikis; K. Palšiūnas; E. Ribokienė.
Pittsburgh, Pa. — Frank Žilionis
Philadelphia, Pa. — J. Karaška; H. Mišliauskas; L. Meyer; B. Raugas.
Providence, R. I. — K. Čiočys
Rochester, N. Y. — A. Sabaliauskas; V. Zmuidzinis; Tulip Variety Store - A. Beresnevičius
Shenandoah, Pa. — J. P. Mačiulis.
Stamford, Conn. — J. Siugzda
Waterbury, Conn. — V. Vaitkus, J. Gaidys.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas; J. V. Stanislovaitis.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.
KANADOJE:
Bedford, P. Q. — V. Brilvicas
Edmonton, Alberta — V. Taraškevičius.
Hamilton, Ont. — J. Pleinys; E. Gumbelvičius; Kl. Prielgauskas.
Montreal, Que. — P. Rudinskas; J. Parojus
London, Ont. — K. Kudukis.
St. Catherine's, Ont. — A. Dauginaitė
Sault-Ste-Marie, Ont. — V. Mockus
Sudbury, Ont. — V. Montvilas
Ottawa, Ont. — A. Paškevičius.
Pembroke, Ont. — V. Balsys
Toronto, Ont. — V. Aušrotas; A. Kuolas J. Smolskis; J. Mažeika; A. Bajorinas; "Tėviškės Žiburių" knygynas; Time Cigar Store; Tulip Lunch; P. Kairys Grocery; Atlantic Restaurant.
Windsor, Ont. — O. Ražauskienė.
Winnipeg, Man. — S. Bujokas, M. Januška
ANGLIJOJE:
Rev. J. Kuzmickis, 21 Ann Pl., Bradford 5, Yorks.
D. Daunoraitė, 49 Thornton Ave., London W. 4.
K. Rožanskas, 7 Gedlings Grove, Nottingham.

SENATORIUS PAUL H. DOUGLAS tariaisi su lietuviais veikėjais. Iš kairės į dešinę: inž. Antanas Rudis, senatorius Paul. H. Douglas (D. III.), vyskupas Vincentas Brizgys ir ALTo pirm. Leonardas Šimutis.

SENATOR PAUL H. DOUGLAS confers with Lithuanian civic leaders. From left to right: Eng. Antanas Rudis, Senator Paul H. Douglas (D. Ill.), Bishop Vincentas Brizgys and ALT Chairman Leonardas Šimutis. (For more details see "Lithuanians Make News")

MŪSŲ KELIAI IR TVIRTOVĖS

PROF. DR. ANTANAS PAPLAUSKAS RAMŪNAS, *University of Ottawa, Canada*

1. Ant naujos epochos slenksčio

Mūsų amžiui bandyta duoti įvairūs vardai: atominis, technologinis, nihilistinis. Esama ženklų spėti, jog tai bus šiurpių beprotybių ir neįsivaizduojamo siaubo amžius. Atominės bombos — ne žaislas; jos gaminamos ne pramogai; anksčiau ar vėliau jos sės skausmą, konvulsijas, neviltį ir mirtį ant mūsų planetos.

„Mašininė technika su savo faustišku žmogaus supratimu, — rašo Oswaldas Spengleris savo knygoje „Žmogus ir technika“, — artinasi prie savo galo. Vieną dieną viskas bus sugriauta ir užmiršta... Su mūsų geležinkeliais, garo laivais, didmiesčiais, dangoraižiais atsitiks tas pats, kas atsitiko kadaise su kinų siena, senovės Memfio rūmais ir Babilonu. Mūsų technika neišvengiamai artinasi prie savo galo.“

Stovime ant naujos epochos slenksčio.

Kupini rūpesčių, abejojimų, nerimo, netikrumo.

Su skausmu širdyje kasdien keliamės, su skausmu širdyje kasdien gulame, nes nukryžiuotos tėvynės vaizdas nuolat mums stovi prieš akis:

*Lietuva, mano šiaurės pašvaistė
Ir gėlė sidabrinių rytų,
Kas krauju tavo veidą nulaistė
Ir ko raudi ant kryžkelės tu?..*

Jeigu mūsų gimtasis kraštas dar ilgesnį laiką nenusikratys vergijos pančių, tai yra pavojus, kad ten gali išaugti nauja karta, kuriai iš širdies bus išplešta Dievo, žmogaus ir žmoniškumo nuovoka. Attila ir Džengishanas buvo džentelmenai, palyginus juos su XX a. antropofagais. Attila ir Džengishanas naikino žmogų fiziškai, šių gi dienų žmogėdros naikina v i s ą žmogų: ir kūną ir sielą. Moralinio, dvasinio genocido pasekmės mums gali būti fatališkos.

Kas daryti mums, esantiems laisvėje ir iš tolo su sielvartu žiūrintiems į brangią tėvų šalį, katakombom, kapinynais paverstą? — Nusiminti? Nuleisti rankas? Pavargti tikėjime, viltyje ir meilėje — palūžti? — Šitaip elgdamiesi, mes taptume prieš blogos valios akalais įrankiais.

2. Mūsų kelias

Nelaimės šiaudadūsius sužlugdo, o didžiadvasius iškelia ir dar labiau sustiprina.

Nelaimė yra proga pasirodyti, kas esi: vaikščiojanti menkystė, ar dvasinė galybė.

Šis dėsnių galioja asmenų ir tautų gyvenimui.

Heroizmas yra mūsų tautos būdo ir praeityje atliktų didelių darbų pagrindinis bruožas. Tai liudija ir pats lietuviškumo simbolis: vytis, riteris, karžygys, didvyris.

VLIKAS

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmoji amerikinė sesija įvyko 1955 metų lapkričio mėn. 24-27 dienomis New Yorke. Į ją iš Europos atvyko VLIKo pirm. prel. M. Krupavičius ir dr. P. Karvelis. Joje taip pat dalyvavo iš Prancūzijos atvykęs E. Turauskas.

VLIKo posėdžiuose kiekvieną VLIKe dalyvaujančią grupę atstovavo po 3 atstovus:

1. Lietuvos Socialdemokratų Partija: J. Kaminskas, J. Repečka, K. Bielinis;

2. Lietuvos Ūkininkų Sąjunga: A. Trimakas (pavadootojas inž. B. Šližys), J. Petronis (pav. Dr. Budzeika), B. Vitkus;

3. Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjunga: J. Audėnas, Henrikas Blazas, J. Kardelis (pav. A. Novickis);

4. Mažosios Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis: Martynas Brakas (pav. V. Piktkunigis), J. Stiklorius (pav. J. Vilgalys), A. Puskepalaitis (pav. A. Kymantas);

5. Lietuvos Ūkininkų Partija: D. Krivickas (pav. V. Mašalaitis), V. Sidzikauskas (pav. V. Banelis), R. Skipitis;

6. Lietuvos Krikščionių Demokratų Partija: pre. M. Krupavičius (pav. M. Galdikienė), P. Vainauskas (pav. E. Turauskas), J. Matulionis.

7. Lietuvos Vienybės Sąjūdis: J. Andrius, J. Pažemėnas, L. Šimkus;

8. Darbo Federacija: J. Valaitis (pav. Nelė Meškūnienė), P. Jočys (pav. A. Petrauskas), A. Škėrys.

VLIKo prezidiuman išrinkta: pirmininku Jonas Matulionis, nariais - Henrikas Blazas ir Juozas Kaminskas. Vykdomosios Tarybos pirm. Alena Devenienė, nariais - dr. P. Karvelis ir M. Gelžinis. VLIKo būstinė tuo tarpu yra JAV, į kur iš Kanados persikėlė J. Matulionis; Vykdomosios Tarybos būstinė lieka Vokietijoje, į kur netrukus išvyksta A. Devenienė. Prel. M. Krupavičius išrinktas Tautos Fondo pirmininku.

♦ **J. MATULIONIS, naujasis VLIKO pirmininkas.**

J. MATULIONIS, new head of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania.

Visos VLIKo nuotraukos darytos Vytauto Maželio.

VLIKAS posėdžiauja New Yorke.

THE SUPREME COMMITTEE for the Liberation of Lithuania in session, New York, N. Y.

PROF. J. KAMINSKAS dalyvauja VLIKo diskusijose. ➡

PROF. J. KAMINSKAS takes part in deliberations of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania.

Aukštai dešinė / Top right:
VLIKo sesijos, įvykusios JAV, New Yorke, sekretoriai:
J. Stiklorius ir Henrikas Blazas.

J. STIKLIORIUS AND H. BLAZAS, secretaries for the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania at sessions held in New York.

ALENA DEVENIENĖ, naujoji Vykdamosios Tarybos pirmininkė, Eltos bendradarbiui tarp kitų klausimų atsakė į tai,

*kaip ji žiūri į visuomenės konsolidaciją?
Ar tai įeitų į VT uždavinius?*

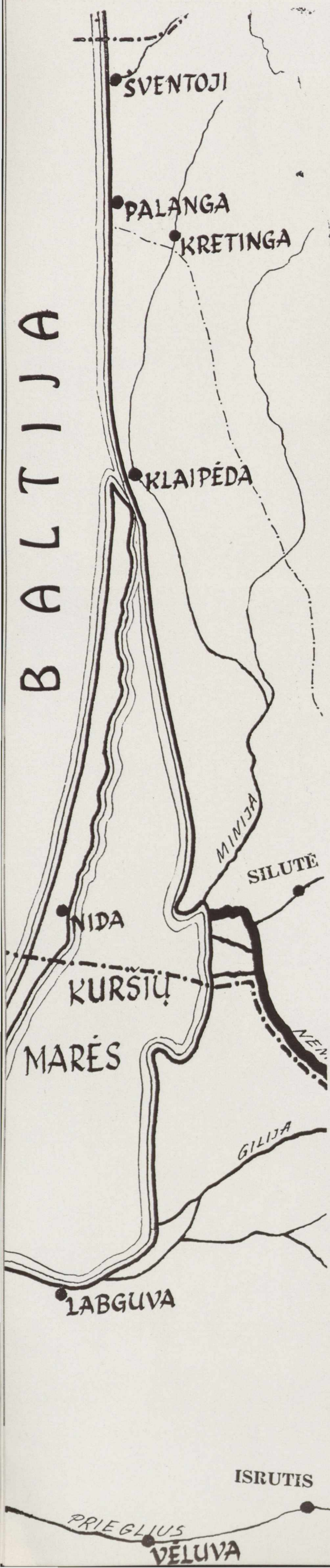
—Konsolidacijos klausimas pavestas VLIKui. Man praktiškam darbe lygūs visi, kurie gali padėti tą darbą atlikti... Jei bus kokių uždavinių, kurių VT negalės įvykdyti, bet kuris nors kitas veiksny, tai galės atlikti, VT prašys to veiksnio talkos. Čia turiu galvoje diplomatus, ALTĄ, LLK, Pavergtųjų Tautų Seimą, Bendruomenę ir kt.

Ar dabartinė politinė situacija yra palanki užsibrėžtiems uždaviniams atlikti?

—Tarptautinė padėtis yra netikra. Tai jaučiama visur: JT, NATO, Azijoje, Vid. Rytuose, Tarptautinė padėtis yra didelio judėjimo laikotarpis. Niekas negali pasakyti, kaip pakryps Rytų-Vakarų santykiai artimiausioje ateityje. Mes turime sekti viską labai atsidėję, atsargiai vertinti įvykius ir kiekvienu metu būti pasiruošę veikti Lietuvos laisvinimo naudai taip, kaip susidariusi padėtis iš mūsų reikalauja.

ALENA DEVENIENĖ, head of the Executive Council of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania.

LIETUVIŲ JŪRININKŲ SĄJUNGOS UŽSIENYJE VALDYBA. Iš kairės į dešinę: jūrų kapitanas Mykolas Slapšys, sekretorius, jūrų kap. Romanas Vilčinskas, pirmininkas, Adalbertas Milaševičius, išdininkas. Trūksta vicepirmininko P. Mažeikos.

OFFICERS OF THE LITHUANIAN MARINERS COUNCIL.

Foto V. Maželis

LIETUVIAI JŪRININKAI SVETIMOS VĖLIAVOS TARNYBOJ

PASIKALBĖJIMAS SU LIETUVIŲ JŪRININKŲ SĄJUNGOS UŽSIENYJE PIRMININKU JŪRŲ KAPITONU R. VILČINSKU

Pasikalbėjimas padarytas Lietuvių Jūrininkų Sąjungos Užsienyje atstovui JAV vakarinės valstybės V. Bakūnui, Los Angeles, bendradarbiaujant

— Kada ir kokiose aplinkybėse Lietuvių Jūrininkų Sąjunga Užsienyje kūrėsi?

— LJSU yra tą Klaipėdoje veikusios Lietuvių Jūrininkų Sąjungos; atkurta, faktiškai naujai įsteigta, 1947 metų gegužės 10 d. Flensburge, Vakarų Vokietijoje. Tuo metu Flensburge veikė pabaltiečių jūrų mokykla, kurioje susispietė daugelis tremtyje esančių jūrininkų, jūrininkystės darbuotojų ir žvejų. Sąjunga atkurta daugiausia dr. Povilo Mažeikos pastangomis.

— Kokie Sąjungos uždaviniai ir kiek Sąjungai — įvairiais laikotar-

piais — pavyko padaryti jos siekimų kryptimi?

— LJSU tikslas suburti visus lietuvius jūrininkus, jūrų žvejus ir kitus jūrų transporte bei laivininkystėje dirbusius ar dirbančius asmenis, palaikyti savo tarpe glaudų bendradarbiavimą, populiarinti jūrininkystės idėją. Prie Amerikos lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos (A. L. I. A. S.) žurnalo "Technikos žodis" LJSU turi savo skyrių "Laivininkystė ir žvejyba". Šios nariai bendradarbiauja periodinėje spaudoje. Sąjungos vice-pirmininkas dr. P. Mažeika redaguoja "Lietuvių Enciklopedijos" laivininkystės, žve-

jybos ir okeanografijos skyrius. Be kita ko Sąjungos nariai neužmiršta materialiai paremti nedarbingus senesnio amžiaus lietuvius jūrininkus, sėdus narius.

— Kada Sąjunga atsikūrė čia JAV ir kiek ji dabar apima narių — profesinių jūrininkų?

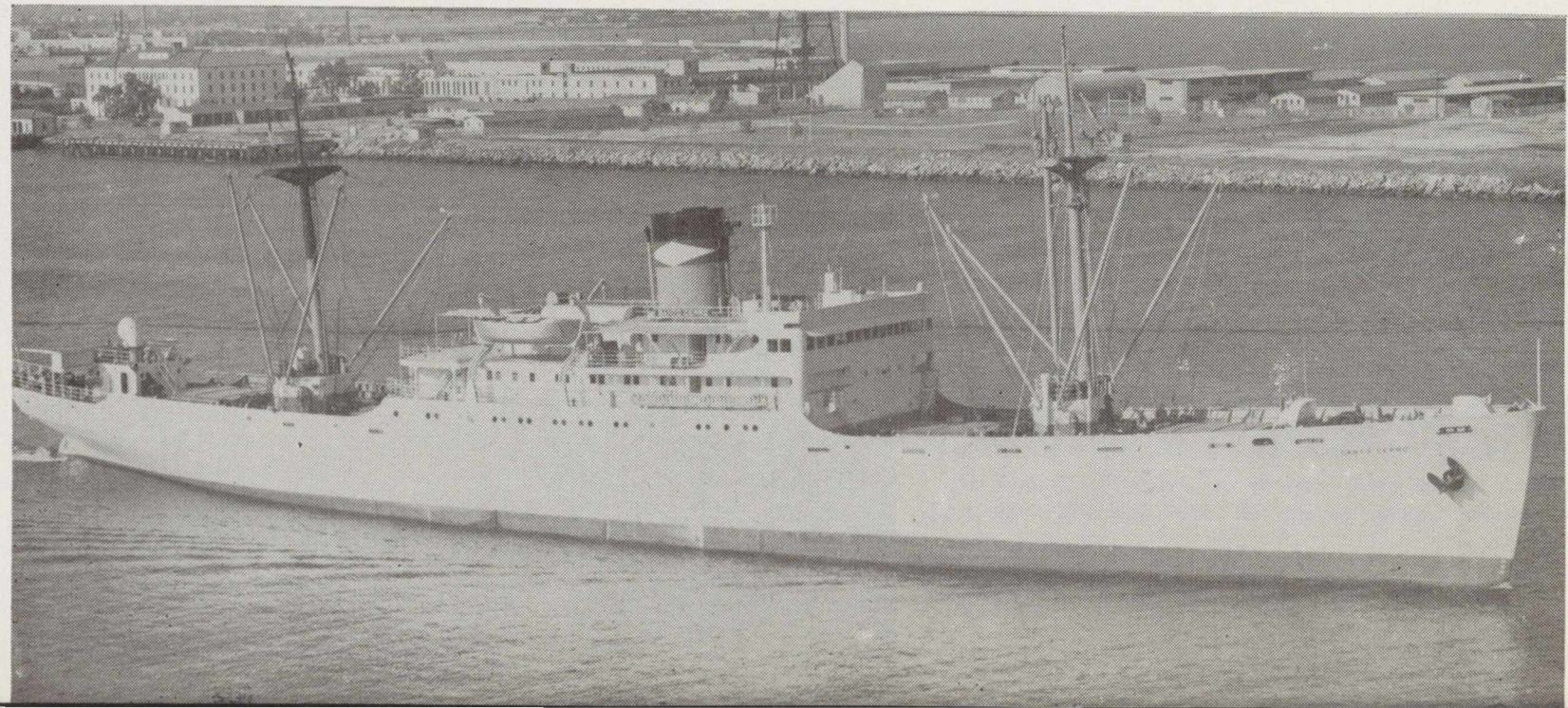
— Sąjungos Centras buvo perkeltas iš Kanados į JAV 1952 metų liepos mėn. 12 d. Lietuvių tremtinių profesionalų jūrininkų, išsiblaškiusių po visą pasaulį, šiuo metu yra priskaitoma virš 50.

— Lietuviškajai visuomenei būtų įdomu žinoti, kiek ir kur lietuvių jūrininkų praktiškai verčiasi savo profesija, t. y. kiek lietuvių dirba jūrų laivyne — transporte, žvejyboje, jūrų transporto administracijoje ir kitose srityse, tiesiogiai susijusiose su jūrininko profesija?

— Visa eilė buvusių Lietuvos prekybos laivyno kapitonų, šturmanų, matrosų ir kurikų plaukioja JAV, Kanados, Panamos, Australijos, Švedijos ir kitų valstybių laivuose. Keletas dirba jūrų žvejyboje. Skiperis Urbelis New Yorke yra savininkas okeaninės jachtos, kuri, su lietuviška įgula, naudojama biznio reikams.

AMERIKOS "UNITED FRUIT CO." 8000 BRT prekinis-keleivinis laivas "Santo Cerro", kuriuo plaukioja lietuvis jūrininkas K. Burbulis. Šis laivas, veždamas vaisius iš Rytų, dažnai užsuka į Los Angeles uostą.

THE 8,000-ton MERCHANT SHIP SANTO CERRO, operated by the United Fruit Co. One of the ship's complement is Lithuanian K. Burbulis. The ship makes frequent stops at Los Angeles.

JŪRININKAS KOSTAS BURBULIS, kuris dabar plaukioja JAV laivu "Santo Cerro".

MARINER KOSTAS BURBULIS, who sails the United Fruit Co. ship Santo Cerro.

— Kokios yra lietuvių jūrininkų priauglio galimybės?

— Jaunuoliams, norintiems pradėti jūrininkystės karjerą, didelių galimybių nėra. Į jūrininkystės mokyklas priimama labai ribotas skaičius mokinių, taip, kad, belaukiant eilės, neretai pasiekiamas amžiaus riba, už kurios į mokyklą jau nebeprisiima.

Galima būtų pradėti šią karjerą tiesiog laive, bet čia tenka pakliūti į užburtą ratą: į laivus, pradedančius, priima tik tuos, kurie priklauso jūrininkų unijai, gi unijos asmenų be plaukiojimo stažo beveik nepriima.

Geriausias kelias jaunimui į Amerikos prekybos laivyną — tai tarnyba Amerikos karo laivyne. Jaunuolis, atlikęs karinę prievolę Amerikos karo laivyne, į atsargą paleidžiamas jau kaip jūrininkas su atitinkamu stažu, o kaip toks, be kliūčių priimamas į jūrininkų unijas, kurių pastangomis tada jau gali gauti darbo ir prekybos laivyne.

— Sąjunga, be abejo, turi žinių apie Lietuvos prekybos laivyno likimą, Lietuvą Sovietų Sąjungai užpuolus ir okupavus?

— Mūsų prekybos laivyno, kaip ir Lietuvos, likimas tragiškas: šandieną neturime nė vieno laivo, plaukiojančio su Lietuvos vėliava. 1939

JŪROJE BE VĖJO. Prie vairo A. Urbelis ir Zelenkevičius. Jūrininkas A. Urbelis New Yorke turi savo jachtą (84 pėdų ilgio) "Mayhope".

m. pavasarį, prieš užimant Klaipėdos kraštą naciams, po Lietuvos vėliava plaukiojo 11 jūrų prekybos laivų, kurių bendras tonazas siekė 11.078 BRT. Akcinei B-vei "Lietuvos Baltijos Lloydas" priklausė 6 laivai. Laivas "Panevėžys", 1567 BRT, 1939 m. rudenį Suomijū ilankoje užplaukė ant povandeninės uolos ir nuskendo. Žuvo du jūreiviai. Tų pačių metų lapkričio m. laivas "Kaunas", 1521 BRT, buvo vokiečių torpeduotas ir paskandintas Šiaurės jūroje. Kiti keturi laivai: "Marijampolė", 940 BRT, "Šiauliai", 940 BRT, "Utena", 540 BRT ir "Kretinga", 540 BRT, 1940 metų vasarą, jau po Sovietų vėliava, buvo priskirti prie Rygos Jūrų laivyno Sovietų jūrų laivyno sudėtin. Prasidėjus vokiečių-rusų karui, 1941 m. "Marijampolė" rusai paskandino tarp Rygos uosto molų. Laivai "Utena" ir "Kretinga" traukdamiesi iš Estijos uostų, Suomijū ilankoje paskandinti vokiečių lėktuvų bombomis. Laivas "Šiauliai" subombarduotas išplaukė į krantą Hoglando saloje. Pirmasis, 1935 m. rudenį L. B. Lloyd'o pirktas, laivas "Maistas", 640 BRT, dar 1938 m. buvo parduotas Argentinai.

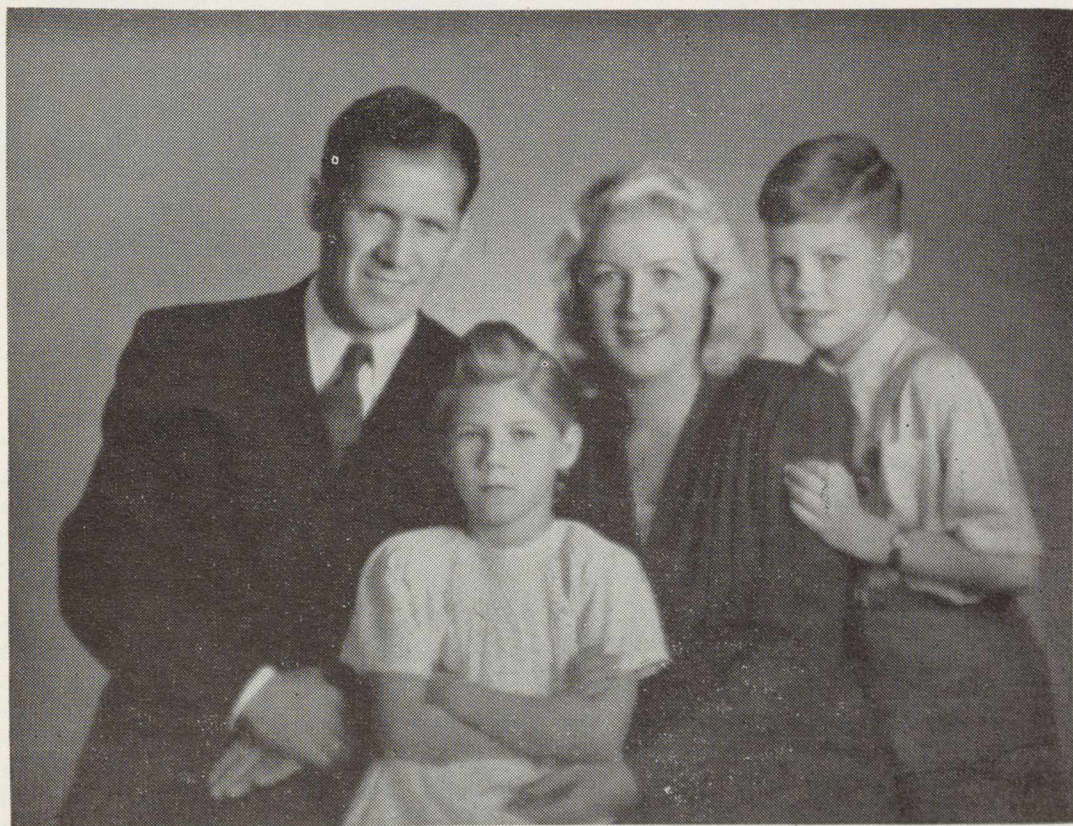
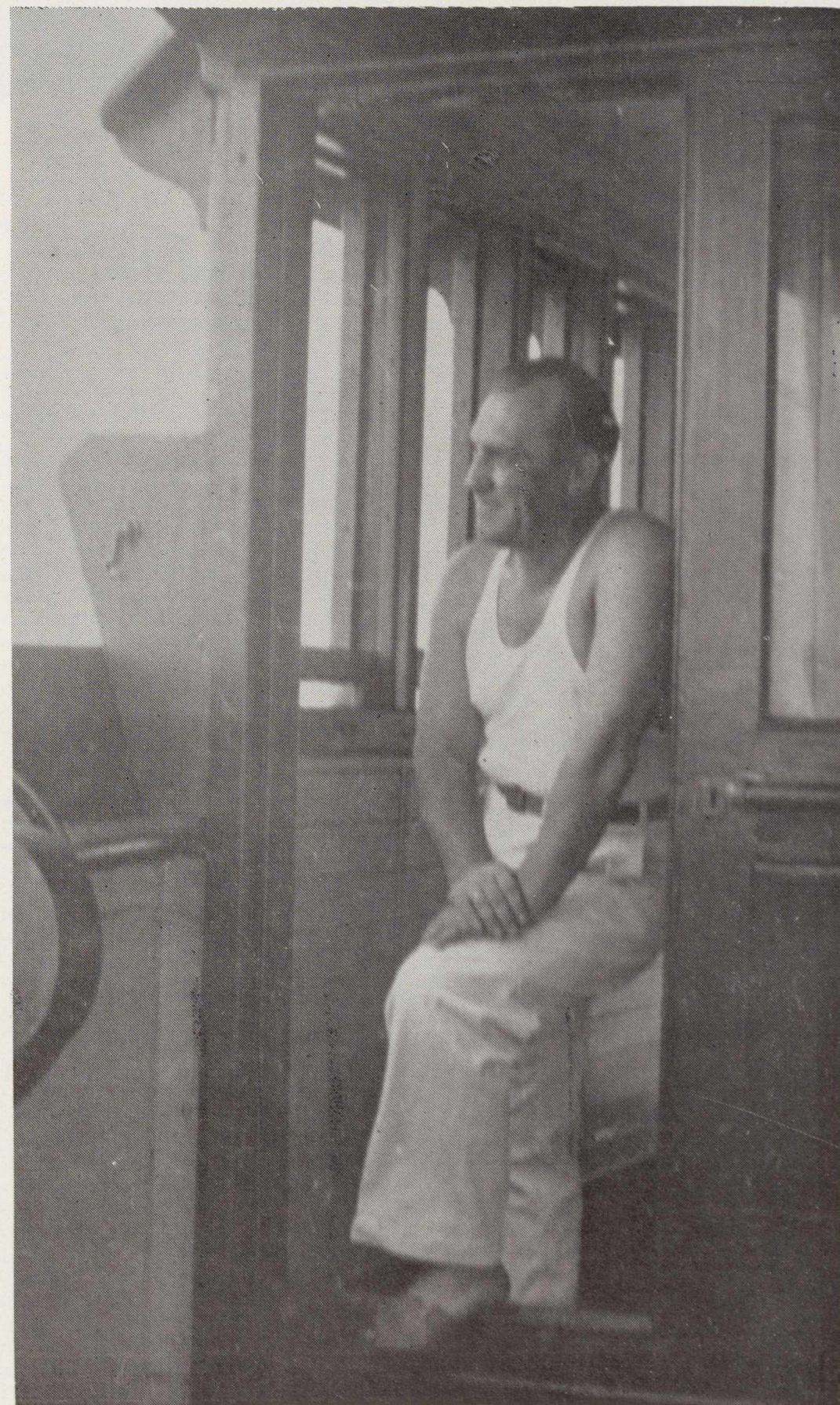
"Wiese" laivininkystės b-vės 3 laivai: "Friesland", 1120 BRT, "Holland", 980 BRT ir "Gotland", 980 BRT, Vokietijai aneksavus Klaipėdos kraštą, iškėlė Vokietijos vėliavą. Laivininkystės b-vės "Sandėlis" du laivai: "Nida", 700 BRT, nuskendo užplaukęs ant povandeninės uolos Suomijū ilankoje, o "Venta", 1250 BRT, karui prasidėjus, buvo vokiečių karo laivų sulaikytas Baltijos jūroje ir kaip karo grobis nupirktas į Swinemundės uostą; vėliau šis laivas plaukiojo po vokiečių vėliava. Trečias tos b-vės laivas, nupirktas 1937 metais ir pakrikštytas "Neringos" vardu, darydamas savo pirmą kelionę iš Antverpeno į Klaipėdą, nuskendo ties juodkrante. Klaipėdos Schwedersky laivininkystės b-vės laivas "Stephanie", 760

NUKELTA Į 10 PSL.

JŪRŲ KAPITONAS ZIGMAS DOMEIKA, 1948 metais nuvykęs į Venezuelą, kaip geras jūrininkas, netrukus įsigijo visas, Lietuvoje turėtas, jūrų kapitono teises ir buvo paskirtas Venezuelos tanklaivio "Linda" kapitonu, kur sekmingai kelerius metus vadovavo, vėliau perėjęs į kranto tarnybą — biznį. Domeika dabar yra vienas iš direktorių neseniai Caracase įsteigto amerikinės Sears, Roebuck and Co. skyriaus.

SEA CAPTAIN DOMEIKA took a trip to Venezuela in 1948 and there took his captain's papers, which he had had in Lithuania. After captaining the ship Linda, he gave up his position for a shore job. He is now director of the Caracas division of the American Sears and Roebuck Co.

JŪRŲ KAPITONAS FELIKSAS MARCINKUS, Sydney, Australia, savo šeimos tarpe: žmona Stefanija, sūnus Rimantas, duktė Nijolė. Kapitonas 1955 šventė 50 metų amžiaus sukaktį, jūroje išplaukiojęs 32 metus. M. yra Širvintų ir Giedraičių mūšių dalyvis, Klaipėdos sukilėlis.

SEA CAPTAIN FELIKSAS MARCINKUS and family, Sydney, Australia. Sea-rover Marcinkus has spent 32 of his 50 years at sea.

LIETUVOS SAHARA / LITHUANIAN SAHARA

Foto V. Augustinas

KURŠIŲ MARIŲ PASAKOS

JUOZAS PRONSKUS, Winnipeg, Man., Canada

1. SVEIKINIMAS IŠ DYKUMOS

Nežinau, ar daug liko plačiojoje Lietuvoje tokių, kurie dar nematė savo Saharos? Norėčiau, kad nė vieno nebūtų, bet bijau, kad labai daug dar yra. Visiems, visiems tokiems karščiausi sveikinimai ir kvietimai iš Saharos!

Kas yra Sahara? Nėra dar tokių liežuvių jai apsaityti, nei tokių dažų jai atvaizduoti. Kai kada, galbūt, septintąją pasaulio kūrimo dieną, Kūrėjų Kūrėjas, švėsdamas Sabbath ir besigėrėdamas savo darbo savaitės vaisiais, dieviškame įkvėpime pamėgino vieną ekstra meno kūrinį sukurti. Sau pasigėrėti ir žemei papuošti. Ir sukūrė Jis Neringą iš saulės, vandenų ir smilčių. Iš brilianto, akvamarino ir aukso. Tą poilsio valandos kūrinį Jis padėjo tokioje vietoje, kur sausumos skiriasi nuo vandenų ir kur atsiskiria Dangus nuo žemės. Čia, kur nuo pasaulio pradžios pradėjo, pagal Kūrėjo valią, gyventi, daugintis ir pripildyti žemę.

Dieviškasis paveikslas, amžinas ir nesenstantis, kaip ir jo didysis Kūrėjas, tebesilaiko iki šiai dienai kaip naujas visame savo spalvų bei varų skaistume, ir kadangi Kūrėjui taip pasimėgo, — laikysis ligi pasaulio pabaigos. Taigi, laiko Saharą aplankyti ir jos grožiu atsigerėti dar yra pakankamai. Vis dėlto mano širdingiausi linkėjimai — kad kiekvienas pasiskubintų, nes Sahara visuomet liks ta pati, ir jai laikas neribotas, tuo tarpu kai mes ne visą laiką būsime tokie pat, o ir su laiku mums tenka skubėti...

Dykuma šaukia. Dykuma į save traukia, ir kas joje sykį buvo — vėl bus. Dykumoje yra kažkas labai artimai giminingo su žmogaus siela. Jau vien tai, kad čia niekumet nenusibosta ir niekad nesijauti vienas, nors čia ištisas dienas gyvo žmogaus nematytum. Kartais čia sutiksi svetimų, kalbančių nesuprantamais liežuviais žmonių. Kartais nuo didžiojo kelio pasigirsta lietuviška daina. Bet jie visi praeina ir nutyla, ir, tartum laivui per okeaną nuplaukus, vėl visos žymės išsilygina. Sahara pasilieka savo dieviškame tyrume žmogaus kojos nepaženklinta.

Visų daiktų Kūrėjas buvo didelis architektas ir menininkas. Mūsų planetą jis nušlifavo apskritu kamuoliu, idealiai nupoliravo vandenų paviršių, o parinktose vietose ypatingai gausiai uždėjo spalvų, varų ir tonų. Auštant, saulei tekant, die- nojant, vakarėjant ir per ištisą naktį čia amžinai keičiasi stebuklingojo dailės kūrinio dažai. Bet norėčiau nupasakoti tas dienas, kada viskas, viskas pamėlynuoja. Ir visos dangus, ir iš abiejų šalių vandenys, ir oras, ir visa kas danguj, ore, žemėj ir jūrose marėse sužydi vienu žibutės žiedu. Sako, kad tai atsitinka, kai Apvaizdos akis Jo kūriniuose atsispindi. Gal dėl to ir daugumos lietuvių akys yra žydros? Gal dėl to ir pamario namų langai, ir langinės, ir durys, ir pastogių ornamentai taip gausūs žydriai mėlynomis spalvomis? Gana, kad ta viską gaubiančioji mėlynė labai veikia nuotaiką. Tokiomis dienomis nenori nieko jausti, nes viską junti, nenori nieko klausytis, nes viską girdi; nenori

niekuo domėtis, nes viskas aišku, ir nesinori niekur eiti, nes visur esi ir viskas yra čia pat.

Nusijuoksi — pamąstysi, vien tik mėlyna akyse, danguj ir aplinkui.

2. PASAKA APIE NERINGĄ

Prieš daugelį šimtų metų, kuomet dar visas Kuršių Užmaris buvo vaisingas kraštas, pilnas žaliuojančių pievų ir derlingų dirvų, kaip šiandien dar pas Rasytę yra užsilikę, tada tai toj vietoj, kur šiandien yra užpilti Karvaičiai, stovėjo stipri pilis, apsupta tamsaus pušyno. Pilis buvo padirbta iš storiųjų ažuolo rąstų ir turtinai išpušta įvairiais drožiniais, gintarais ir jūrų kaušeliais. Erdvų pilies rūmų supo iškilmingi ažuolų ir liepų gojai. Čia stovėjo dievaitės Laimos šventykla. Šios stiprios pilies ir visos šalies valdovas buvo Karvaitis, vadinamas Didysis, kadangi visam kraštui buvo žinomas savo stiprumu ir nepaprasta drąsa kaip karvedys ir žvejys. Jo žmona buvo taip jau gerų privalumų, kaip lygiai graži. Vieną tik juodu rūpestį turėjo, kad neturėjo vaiko, kam būtų galėję palikti savo turtą ir garbę.

Kartą Karvaitis Didysis bemeždiodamas nušovė labai didelį elnią, kurį tuoju paaukojo dievaitei Laimai, meldamas įpėdinio. Dievaitė išklaušė jo maldos ir po dviejų metų Karvaitis su žmona buvo apdovano- ti neišpasakyto gražumo dukrele. Abiejų džiaugsmas buvo neapsakomas. Prie didžiosios aukų liepos dievaitei sudeginta aukos iš geriausių baltų gyvulių ir paukščių ir iškelta didžiulės iškilmės. Dukteriai duotas vardas Neringa.

Mergaitė augo kasdien didesnė ir gražesnė. Bet, o negirdėta retenybė! Dar vos keturių savaičių amžiaus vos bepajėgė ją auklė pakelti. Vienu pienu jau jos nebebuvo galima maitinti: ji reikalavo kruopų ir košės, pagaliau duonos ir mėsos. Būdama 9 mėnesių ir pradėjus bėgioti, Neringa buvo didumo, kaip 15 metų mergaitė, ir turėjo dviejų uolakčių

ilgumo kasas. Gimdytojus paėmė baimė, ir jie pasikvietė kunigus ir burtininkus, kad šie išaiškintų stebuklą, nes žmonės visam krašte šnekėjo: "Piktoji deivė Laumė tai padarė! Ji tikrąjį kūdikį pirmąją naktį pavogė ir atnešus pakišo išsigimėli." Išminčiai, burtininkai ir žyniai ilgai purtė išmintingas galvas ir pagaliau tarė: "Šis vaikas yra gerosios Laimos stebuklingoji dovana ir augs dar daug didesnė. Dėl to pastatykit naujus rūmus, mažiausia dešimtį kartų aukštesnius, kaip dabartiniai, ir nesirūpinkite — šis kūdikis niekam nepadarys blogo, tiktai padaugins jūsų garbę ir žmonių laimę."

Gimdytojai vėl buvo linksmi ir pastatė rūmą tokį didelį ir erdvų, koks priderėjo milžinų vaikui ir milžinų nuotakai.

Kada Neringai sukako 18 metų, išsipildė burtininkų pranašavimas: kur tik ji ėjo, visur ji laimę nešė. Kuomet, pavyzdžiui, laivas jūrose atsidūrė pavojuje, ji įbrisdavo per bangas ir už inkaro išvilkdavo laivą į krantą. Vargšus žvejus, kurie jau veik prigėrę būdavo, ji ėmė į savo žiurstą ir nešė namo. Jei kartais bevažiuodamas žmogus įklimpdavo į smiltis, Neringai buvo vienas žaislas paimti jį su visu arkliu ir vežimu ir nunešus pastatyti į geresnį kelią.

Neringos garsas paplito po visas šalis, ir daugelis didelio augumo ir stiprios rankos kunigaikščių troško jos rankos. Ji tačiau norėjo išsirinkti tą, kurs iš salos skersai skersai nunes akmenį į šventąjį krantą.

NUKELTA | 10 PSL.

JUOZAS PRONSKUS, Winnipeg, Man., Canada, rašytojas ir žurnalistas.

JUOZAS PRONSKUS, Winnipeg, Man., Canada, author and journalist.

1922 m. išleistu "feljetonų ir vaizdų" rinkiniu "Magaryčios", pasirašytu didžiai prašmatnių slapyvardžiu Aklasmatė, autorius pasireiškė kaip vienas pirmųjų Nepriklausomos Lietuvos originaliausių feljetonistų.

Antroji "Magaryčių" knyga, išspausdinta Sandaroje ir Naujienose, atskirai neišleista. Vėliau Pronskus išleido "Prošepano nuotykių" ir žemaičių tarme Petro Baivočiaus nuotykius "Plukiava". Autoriaus gilinimasis į lietuviškąją Klaipėdos krašto istoriją ir to krašto gamtos meilė davė knygą "Lietuvos Sahara", kurioje šalia istorinių ir geografinių studijų randame keletą to krašto legendų ir nepaprastai poetinių gamtos vaizdų, rodančių neišnaudotą autoriaus beletristinį talentą. Šiuo metu Pronskus yra parengęs knygą šiaurės Kanados temomis "Šiaurė šaukia".

Jonas Aistis

MYLI mane, Dievuli geras —
Skliautuose šypsis ir sakai: —
Tau upės bėga, girios šnera
Ir metų keičiasi laikai . . .

Prašai ar neprašai — tau duodu,
Ir net, kad duodu, nežinai,
Rasos lašely pasirodau
Ir skausmo taurėj sklidinoj . . .

Tau leidžiu klyst ir nusidėti
Aistrų žieduose ir purve,
Kad trauktų vėl skliautai žvaigždėti
Manėspi nusidėjusį tave.

Ir nesirūstinu, kad paikas
Malonių apsto nematai, —
Tu mano mielas, geras vaikas
Tą patį griauni ir statai.

1952. IX. 27

ŽYDRAME skliaute
Žydinti šakelė supas ir
Moja kregždutės
Ant laidų sutūpusias . . .

Skriskite smagiai,
Kregždutės seserys
Ir gelsvi drugiai,
Ir svaikit pavasariu . . .

Tompson, 1948. III. 24

KRIŠTOLINIAM KARSTE

Krištoliniam karste, ir nublyškus, nugeltus,
Bet miela ir graži, kaip gyva . . .
Ir jau nēr, kas tave iš to miego prikeltų
Ir kas man atgaivintų tave . . .

Tu anapusia vargo, anapusia džiaugsmo
Ir anapus dienos ir nakties
Abejinga esi . . . Mano išgąsčio šauksmas
Nenuplėš tau nuo veido rimties.

Krištoliniam karste, be sapno, be žado,
Gily žvilgsnį uždengus vokais
Ir rami, tartum viską pažinus ir viską atradus,—
Prie krūtinės prispaudus laikai.

O sunku man suprast ir tikėt, kad tai tujen,
Kad tos rankos jau nieko neuos,
Ir kad lūpos netars anų žodžių švelniųjų,
Neskambės vyturėliai danguos . . .

Krištoliniam karste mano prarastas lobis,
Mano džiaugsmas ir mano prasmė —
Šermenų liūdesys mano sielą apgobęs —
Desperatiška mano giesmė,

Nes buvai man gera. Be tavęs pasimetęs
Vandenuos, kaip "Medūzos" plauste,
Kad bežadžiai tekės mano liūdesio metai
Ir kad tu krištoliniam karste.

Brooklyn, 1953. IV. 17

POETAS JONAS AISTIS su savo žmona Aldona Grajauskaite, Brooklyn, N. Y.
POET JONAS AISTIS and wife Aldona, Brooklyn, N. Y.

Jonas Aistis su eilėraščiais periodikoje pasirodęs daugiau kaip prieš 30 metų, į literatūrinės aukštumas visu talentu iškilo 1928-9-30 metų laikotarpyje, susidarydamas poeto esteto vardą.

Knyga po knygos - Eilėraščiai, Imago Mortis, Intymios Giesmės, Užgesę chimeros akys, - Jonas Aistis lietuviškame Parnase užėmė pačią pirmąją vietą, lietuviškojo eilėraščio estetiką išskeldamas iki šių dienų nepralenkiamų aukstumų. Jam buvo suteikta pirmoji Valstybinė Literatūros premija už poeziją.

Jonas Aistis yra lyriškiausias poetas visoje lietuvių literatūros istorijoje. Tėvynės tragedijos metais atidavęs poeto-piliečio duoklę patriotikai, paskutiniuoju metu kad ir retai tespausdindamas, Jonas Aistis lieka vis tas pats nuostabaus lyrinio jausmo ir žodžio grakštumo meisteris.

NAŠLAITĖ

Ją vis matau čiurotais marškinėliais,
Kietai nei kviečio varpos supintom kasom
Melsvų akių našlaitę piemenėlę
Atbridusių ankstyvo rytmečio rasom.

Matau užguitą vargo mažametę,
Likimo atiduotą valiai svetimų,
Ir taip jina baiminga, pasimetus
Gyvenime, be meilės, džiaugsmo, be namų.

Kaip stumdo žmonės svetimi ir skriaudžia,
Kaip pasiskųst vargu jina neturi kam . . .
Tik vėjas neša jos dainelę graudžią
Ir sako sunkų sielvartą tušties laukam . . .

O kaip nepametė giedros ji veide?
Vargė rugiagėlėm pražydusių akių? . . .
Kietas kasas tik per pečius nuleidus,
Ji eina, žydi savo polekiu lakiu . . .

Putnam, 1952. I. 12

Jonas Aistis

ŠIAURĖS JŪROJE torpeduoto laivo "Kaunas" jūrininkai, laivui skęstant, leidžia gelbėjimosi valtį.

SEAMEN ABOARD THE TORPEDOED SHIP KAUNAS abandon ship and take to the lifeboats in the North Sea.

LIETUVIAI JŪRININKAI

ATKELTA IŠ 7 PSL.

BRT, 1935 m. pakeitė lietuvišką trispalvę į Panamos vėliavą. Karo mokomasis laivas "Prezidentas Smetona", rusams traukiantis iš Rygos uosto, buvo nuskandintas Moon-sunde. Vidaus vandenų laivynas liko Lietuvoje, išskyrus garlaivius "Balanda", "Lithuania" ir vilkiką "Lapė". Baidokai "Udra" ir "Rimgaila", rusams antru kartu okupuojant Lietuvą, pavyko atplukdyti iki Hamburgo uosto.

— Kaip žinoma, prieš pat II-ji pas. karą ar jau prasidėjus, Amerikoje buvo nupirkta dar vienas laivas, kuris "Trakų" vardu plaukiojo po Lietuvos vėliava. Koks to laivo likimas?

— Toks laivas buvo nupirkta Lietuvos Baltijos Lloyd, vos karui prasidėjus, 1939 m. rudenį. Tai buvo JAV 900 BRT laivas. Pirmą kartą jo vardas "Denny" buvo pakeistas į "Trakai". Karo pasekmėje, tam laivui paskirta lietuviška įgula nebegalėjo pasiekti JAV ir tokiu būdu formaliai laivas nebuvo perimtas. Tolimesnis laivo likimas yra labai miglotas. Vargu ar bepavyks jį atgauti.

— Prieš keletą metų lietuviškoje ir net svetimoje spaudoje nuskambėjo naujos lietuviškos, berods visai privačios, pastangos pirkti laivą. Kuo baigėsi ši istorija?

— 1948 metais Chicagoje tūlas A. Tolis (slapyvardis) įsteigė laivininkystės b-vę "Tolis Line" Inc. Jis kreipėsi į lietuvių laivų kapitonus, esančius JAV-se, prašydamas padėti surasti tinkamų laivų, kuriuos būtų galima nupirkti. Netrukus laivas buvo surastas, ir man pačiam su kap. Krikštopaičiu, buv. "Kauno" kapitonu, teko sudaryti tam laivui įgulą. 1949 m. rudenį pats Tolis, jūr. kap. Bronius Krikštopaitis ir laivų inžinierius Vladas Nutautas iš JAV nuvyko į Belgiją, o vėliau į Angliją pirkti laivą. Bet čia pasirodė kita medalio pusė: A. Tolis, didelę akcijų dalį išpardavęs, Europoje dar pasiskolinęs daugiau pinigų, kažkur dingo.

KURŠIŲ MARIŲ PASAKOS

ATKELTA IŠ 8 PSL.

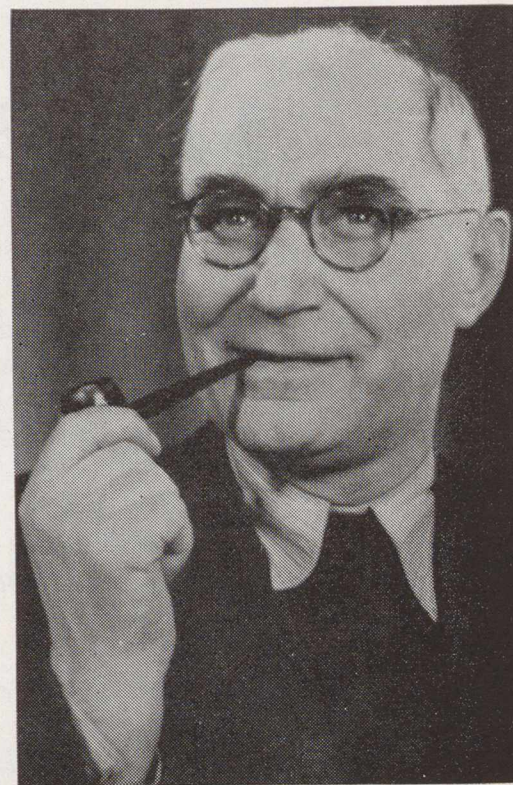
Čia skubėjo savanoriai, ėjo lenktynės, kol pagaliau ši laimė teko pačiam Sventosios pilies valdovo sūnui. Jis tapo Neringos sužadėtinium.

Greit po to iš vakarų pakilo didelė audra, kuri be paliovos truko 13 metų. Baltija išmetė į krantą didelę daugybę smilčių, kurias vejas išsklaidęs po visą salą, sunesė į didžiulius kalnus. Nemuno vanduo ir Kuršių marės buvo suvartytos į skardį ir paskandino jį, paversdamos marėmis pievas, laukus, miškus ir kaimus. Pražutis grėsė ir šventajai piliai. Pastebėjusi tai Neringa, skubiai prisisėmė pilną žiurstą smilčių, nubrido per mares ir supylė aukštą pylimą aplinkui savo sužadėtinio miestą. Kadangi braidyti per klimpstantį marių dumblą netaipai buvo patogiu, tai Neringa skersai marių Sventosios link supylė taką. Marių gilumoms užpilti ji sunaudavo akmenis, kuriuos jos rankos ieškotojai lenktynėms buvo paskardy sukrovę. Sekliam vandenį pylimas ėjo kur kas sparčiau. Čia Neringa pylė po visą kopos kalną, sušlavus jį į savo žiurstą. Tačiau kartą su tokia našta vos pasiekus marių krantą, nutrūko žiursta pasaitas, ir smilčių kalnas peranksti nupuolė į vandenį. Pykdama Neringa prišluostė dar tiek smilčių, kiek reikalinga buvo pylimui užbaigti ir tokiu būdu sekančiais metais įvyko vestuvės su midum ir alumi.

Laimingai išgyvenus Neringai su savo vyru amžių, pradėjo pildyti kunigų pranašavimas apie tryliką baisiųjų audros metų. "Lygiai kaip audra iš pietų ir vakarų, užplūs nuožmūs kariautojai Prūsų žemę ir pavergs ją," — kalbėjo tada kunigai.

Atplūdo šarvuoti kryžiuočiai. Per kruvinas kovas jie paėmė vieną po kito šventuosius gojus. Pagaliau krito ir Skalavijos gojus, kuriame buvo šventoji pilis. Neringos milžinai sūnūs ir visa jos giminė žuvo kovose, ir jų pilis buvo sugriauta. Pagaliau griuvėsių likučiai nugrimzdo užliejusiose marėse.

Dar ir šiandien kai kurie žvejai tebepasakoja apie sienų likučius, kurie pas Ventpilę (šventę, šventojo miesto vietą), esant gražiam orui yra matomi marių dugne. Taip pat pasakoja apie didelę akmenų sieną, milžinės Neringos supiltą skersai Kuršių marių.

MARTYNAS REIŠYS (mirus 1955 m. rugsėjo 12 d., Vokietijoje, Bad Reichenhall; gimęs buvo 1891 m. Gargždų apylinkėje).

M. Reišys buvo vienas žymiausių Lietuvos prekybininkų Klaipėdoje, vadovavęs "Sandėlio Akcinei Bendrovei"; be to, turėjo du nuosavus laivus: "Venta" ir "Nida". Ligi Čekijos užėmimo buvo čekų konsulas Klaipėdoje.

Kaip susipratęs ir aktyvus lietuvis, M. Reišys karo metu nemažai nukentėjo nuo nacių vokiečių. Po II pas. karo vėl ėmėsi prekybos, versdamasis dailės ir senienų prekyba, įsigijo Berlyne gražaus nekilnojamo turto.

M. Reišys paliko sūnų Gintarą, kuris taip pat prekybininkas Hannover; dukterį Irmą, kurį dirba Anglų Bibliotekoje Berlyne; dukterį Oną-Mariją Šadauskiene, kurios vyras Kolumbijoje yra vieno cukraus fabriko inžinierius; Sesuo Gertrūda gyvena New Yorke.

MARTYNAS REIŠYS (b. 1891, d. 1955), one of Klaipėda's leading merchants. He owned two merchant ships, the Venta and Nida, which plied the coasts with Lithuanian products.

DU LIETUVIAI Amerikos laivo SS "Mathew Lukenbach" įgulos jūrininkų grupėje: pirmas iš k. K. Burbulis, plaukiojęs bocmanu, ir II-je eilėje II-ras iš d. Willis Pakštys.

CREWMEN of the SS M. Luckenbach. Among them are Lithuanians K. Burbulis (first from left, standing) and W. Pakštys (second row, second from right).

AUKURO grupė 1955 metais. Sėdi iš kairės: režisorė E. Dauguvietytė-Kudabienė, V. Panavaitė, A. Paukštys, P. Racevičienė, K. Meškauskienė; stovi: L. Šturmaitytė, V. Kvedaras, A. Stanaitytė, St. Juozapavičius, A. Mingėla, B. Šturmaitis, I. Gaižauskas, J. Jokubynas, A. Kaušpėda ir V. Kvedaras. Trūksta: V. Panavo, E. Mickūno, A. Laugelio ir A. Juozapavičiaus.

THE AUKURAS players, Hamilton, Canada, in group photo taken in 1955. Drama group observed 5th anniversary of its founding.

SCENOS IŠ AUKURO penkmečiui paminėti statyto J. Grušo veik. Tėvas.
LITHUANIAN AUKURAS players in scenes from Grusas' drama Father.

II ir III veiksmo nuotraukos darytos generalinės repetitijos metu, IV-to veiksmo nuotrauka — sukaktuvinio vaidinimo metu.

VISOS FOTO NUOTRAUKOS A. JURAIČIO.

II VEIKSMAS: Tėvas (H. Kačinskas) ginčijasi su sūnum (St. Juozapavičius).

III VEIKSMAS: Teisme. Iš kairės į dešinę: Kibartas — V. Kvedaras, advokatė — Narbutienė — Šturmaitytė, sodininkas Janušis — Šturmaitis, teisėjas — Jokubynas, teismo sekretorė — Stanaitytė.

IV VEIKSMAS. Tėvo mirtis. Iš kairės į dešinę: sekretorius — Mickūnas, motina Budrienė — V. Panavaitė, ant grindų tėvas Budrys — Henrikas Kačinskas, klūpo sūnus Budrys — Juozapavičius.

AUKURAS

Hamiltono teatro mėgėjų teatras Aukuras 1955 lapkr. mėn. atšventė 5 metų veiklos sukaktį. Teatru režiavo buv. Kauno Jaun. Teatro aktorė Elena Dauguvietytė Kudabienė, pradžioje padedant Antanui šalčiūnui. Teatras pastatė šiuos veikalus: Pirmas Skambutis, K. Inčiūros Dr. Vincas Kudirka, G. Turne Vanduo Canitogai, L. Fuldos Mokyklos Draugai, S. Čiurlionienės Aušros Sūnūs, Priestley Inspektorius atvyksta, V. Alanto Buhalterijos klaida, A. Gustaičio Sekminių Vainikas, Putino Valdovo Sūnūs, S. Čiurlionienės Pinigėliai ir sukakčiai — J. Grušo Tėvas. Teatras aplankė eilę kaimyninių miestų.

Sukaktuviniame leidinyje St. Bakšys rašo: "Aukuro statyti visi didesnės apimties scenos veikalai pasižymėjo griežta idėja. Vyriausi veikėjai atitiko mūsų gyvenimui ir atstovavo teigiamus ir neigiamus tipus. Vaidinimų eigoje visu stiprumu būdavo išryškunami blogieji dvasiniai polinkiai iki visus žiūrovus purtančio cinizmo (Pinigėliai) ir čia pat priešpriešais duodami idealaus nusistatymo asmenys. Jų vedama scenoje kova visada baigdavosi gerosios pusės laimėjimu."

Mirtis man buvo tikra

RAPOLAS SKIPITIS, Chicago, Ill.

Gyniausi kategoriškai

Tik spėjau įžengti, kaip jos pačios užsidarė, net dusliai trinktelėdamos. Atsisukau pažūrėti, gal ką negerai padariau, kad durys trinktelėjo. Jos buvo kietai užsidariusios, ir jokios rankenos iš vidaus nebuvo. Kad ir kažin kaip norėdais, pats tų durų jau nebeatidarysi. Platus ir labai ilgas koridorius visai tuščias — nė vieno žmogaus. Nejauku. Ieškau šiūnemanos kambario pagal man duotą numerį. Tenka pasukti į dešinę — į kitą koridorių. Čia stovi ligi balto popieriaus spalvos išblyškę žmogus, o arti jo — policininkas. Už keletos žingsnių toliau pora vyrų laukia ties vieno kambario durim, kol juos pašauks tardymui. Jų išvaizda ir vokiška kalba man sakė, kad jiedu neviečiai, bet nepatogu buvo klausti jų tautybės. Vienas vyrų pusbalsiai man sako:

—Aną vyrą, — parodė į išblyškį žmogų, — paskutinį sykį tardė šitame kambary. Jam skirta mirties bausmė — nukirs galvą.

Tuo tarpu durys pravirė, ir tuodu vyrų pašaukė į kambarį. Netrukus suradau ir man reikiamą kambarį, pasibeldžiau ir duris ir išgirdau šiūnemanos balsą: "Herein!" (įeikit).

—Šiandien turėsim ilgoką pasikalbėjimą, — pradėjo šiūnemanas. — Man Jūs turėsite smulkiai papasakoti savo biografiją nuo 10 metų amžiaus.

—Aš jau du sykį pasakojau smulkiai savo biografiją: Suvalkuose, tik atvykęs iš Kauno ir pernai Berlyne. Abu kartu buvo viskas užrašyta.

—O man papasakosit dar trečią sykį. Tik, žinoma, viską pasakosit atvirai ir teisingai, nes nuslėpimas bei nukrypimas nuo tiesos eis Jūsų nenaudai.

Tardymo menas ir Gestapo tardymo metodai man buvo pusėtinai žinomi. Aiškiai supratau, kad negaliu būti visai atviras ir negaliu viską teisingai sakyti. Supratau, kad šiūnemanas nori pagauti mane meluojant, lygindamas mano dabartinį parodymą su ankstesniaisiais. Turėjau įtemptai galvoti, kad kiekvienas žodis būtų sąmoningai pasakytas ir nesusikirstų su pirmiau duotais parodymais.

Šiūnemanas mane tardė 4 valandas.

Ilgiausia sustojo prie mano veiklos Lietuvos nepriklausomybės laikais. Primygtinai reikalaujo pasakyti, ką esu rašęs spaudoje prieš vokiečius ir kokią rolę vaidinęs Neumanno-Zasso, nacių, byloje 1935 m. Kaune. Gyniausi kategoriškai, kad nesu nė pirmo prikišęs, nes iš klausimo supratau, kad konkrečių davinių neturi.

Po Klaipėdos krašto sugrįžimo prie Lietuvos L. Šaulių Sąjunga buvo įsikūrusi ten savo skyrių. Čia šauliai buvo stipriausi lietuviškumo ramsčiai ir Lietuvos reikalų sargai. Man ne sykį teko lankytis Klaipėdoje kaip Šaulių Sąjungos pirmininkui ir ten kartais pasakyti nemalonių žodžių Klaipėdos vokiečiams.

Šiūnemanas prisiminė ir mano veiklą kaip Šaulių Sąjungos pirmininko. Mano laimei ir čia tardytojas teturėjo tik bendrų žinių, jokio konkretaus nusikaltimo negalėdamas prikišti.

Tardymas baigtas. Atsisveikindamas šiūnemanas man padavė ranką, gudriai nusišypsojo ir tarė: "Ligi pasimatymo kitą kartą."

To kito karto sau nelinkėjau, nes ir dabar nuo stipraus nervų įtempimo trūko oro. Ilgai neatsipeikėjau nė grįžęs namo.

Mano nauji šeimininkai

Jau daugiau kaip prieš pusmetį atsisveikinau su savo buvusiu šeimininke p. Hausting, nes susiradau kitą kambarį Senojo Moabito apylinkėse pas senus ir senų pažįturį žmones Grandzow. Pavardes su galūne ov (vokiškai ow) esame pratę laikyti rusiškoms. Bet Berlyne neretai tekdavo matyti iškabose tokias pavardes kaip Telschow, Buelow ir pan., nors jie buvę tikri vokiečiai. Grandzovai buvo kilę iš kažkur nuo Hannoverio ir savo kilmę laikė vokiška.

P. Grandzovienė buvo žymiai jaunesnė už savo vyrą ir dar tarnavo. Eidama į tarnybą prisisegdavo nacių partijos ženklelį, nors buvo nacių priešininkė, kaip ir jos vyras. Buvęs dviejų kaizerių kareivis ir karštas kaizerinės Vokietijos šalininkas. Aštuntą dešimtį bebaigęs mano dabartinis šeimininkas buvo man labai draugiškas, kiek supratau, dėl dviejų priežasčių: 1. dėl to, kad prie manęs jis galėjo nesivarždamas keikti nacių, nes buvo tikras, kad jo neįskųs Gestapui, kaip pats privalęs kasdien vaikščioti į policiją; 2. todėl, kad pasidalindavau su šeimininkais maistu, mano gaunamu iš Lietuvos, nieko iš jų už tai neimdamas.

Senis Gradzovas mėgdavo pasakoti ne tik apie gražius kaizerinės Vokietijos laikus, bet ir apie jo nenorimą hitlerinę santvarką. "Juk tie šunys gestapininkai grūda į kacetų žmones ne todėl, kad jie ką blogo yra padarę, bet todėl, kad jie nededa galvos už hitlerinę santvarką, kad jie negarbina fiurerio. Grūda į kacetus nekaltus žmones ir ten juos iki mirties nukankina. Jau kiek yra mano gerų pažįstamų kacetuose nukankintų." Čia pavardėmis sumini ilgą žmonių eilę. Taip priešinaiškai buvo nusiteikęs dabartinis mano šeimininkas.

Ar tikrai aš esu Skipitis?

1942 m. liepos 2 d. pavakary at-eina policininkas ir praneša, kad rytoj, t. y. liepos 3 d. 10 val. ryto turiu nuvykti į Gestapą Aleksandro aikštėj. Pasakęs žodžiu, policininkas įteikė man dar ir raštelį, kuriame buvo įrašytas įsakymas nuvykti į Gestapą, nurodant ir kambario numerį. Tą kambarį jau žinojau, — tai buvo šiūnemanos kambarys. Policininkas pasitikrindamas dar paklausė šeimininko, ar tikrai aš esu Skipitis. Policininkui išėjus, šeimininkas regimai susijaudinęs man ir sako: "Ko gi tie šunys iš Jūsų nori, juk niekam nieko blogo nedarote... Toks paraginimo būdas nieko gero

nesako." Ir čia pat papasakojo kelis atvejus, kai policininko paragin-ti nuėjo į Gestapą ir daugiau nebe-grižo. "Negerai ir kai telefonu šaukia į tą velnių lizdą Gestapą, bet jau visai blogai, kai policininką atsiunčia paraginti..." Šeimininkas, pasakęs gąsdinančius žodžius, susiprato negerai padaręs ir čia pat ėmė mane raminti. Kad visa tai, ką jis sakęs, nesanti jokia taisyklė, o t. k. nelemtas sutapimas, kad niekuomet nereikia nusiminti, kad Dievas mane saugosias ir pan.

Vakare peržiūrėjau visus savo raštus bei laiškus ir nepalikau nė vieno raštelio, kurs būtų galėjęs man ar kam kitam pakenkti, jei Gestapas surastų. Visą naktį užmigti negalėjau. Girdėjau, kad mano šeimininkas irgi nemiegojo. Porą sykių net buvo atsikėlęs ir vaikščiojo po kambarį. Rytą atsikėliau apie 6-tą valandą, o 8 val. vykau į savąją draugiją. Mano šeimininkas irgi buvo atsikėlęs. Išleisdamas jis mane pabučiavo, peržegnojo ir susijaudinęs tarė: "Gott schuetze dich."

Nemiegota naktis, šeimininko įaudinantis atsisveikinimas ir slegiantis rūpestis ką išgirsiu Gestape, man visai nedavė blaiviai galvoti. Buvau kaip apsvaigęs. Draugijoj radau mūsų pavyzdinąją tarnautoją p. E. Ozeliene. Aptarėme kas būtų darytina, jei nebegrįščiau ir atsisveikinome. P. Ozelienei reikė neabejotiną viltį, kad iš Gestapo grįšiu, bet jos veide buvo matyti išgąstis. Turiu prisipažinti, jog mirtis man dabar atrodė beveik tikra.

Šiūnemanos tardymo kambarys

Štai ir vėl esu didžiuliuose Berlyno policijos rūmuose Aleksandro aikštėj. Ilguose neįprastose koridoriuose man ilgai klaidžioti nereikėjo, nes šiūnemanos tardymo kambarys man jau buvo žinomas. Lygiai skirtu man laiku pasibeldžiau į duris ir išgirdau kvietimą įeiti. Šiūnemanas šaltai pasisveikinęs man pareiškė, kad jis turįs kuriam laikui išeiti, o man pasiūlė tame jo kambarį pasėdėti ir palaukti. Sėdžiu vienas, o ant stalo guli storoka byla. Spėju, kad byloje yra ir mano reikalų, bet pagundai nepasiduodu ir bylos neliečiu. Tylu kaip karste. Gal po kokių 10 minučių sukruta šoninės sienos gabalas, ir prasidaro durys, kurios visai nesiskiria nuo sienos, ir jų net negalima pastebėti, kai jos uždarytos. Pro tas paslaptinas duris įlenda žmogysta ir beveik pašnibždomis kalbina mane. Jis sako: esi esąs latvis, mokąs šiek tiek lietuviškai. Siūlosi man pagelbėti. Ant pirštų galų prieina prie stalo ir var-to bylą, kurią paliko šiūnemanas.

"Ar žinote, kokią turite bėdą?" — klausia manęs šis žmogysta. "Manau, kad nieko blogo man negali būti, nes nesu nieko padaręs, kas draudžiama įstatymais," atsakiau šiam žmogui, kiek galima ramesniu balsu, nors buvau labai susijaudinęs.

"Žiūrėkite, byloje yra telegrama, kuri blogai kalba jūsų reikalu. Eikite čia. Pažiūrėsim bylą ir pasitarsim, kas darytina. Aš gi noriu jums padėti," — kalbėjo toliau žmogysta, pasisakęs esąs latvis. Padėkojau už jo pasiūlymą man pagelbėti, bet atsisakiau žiūrėti bylą, nes supratau, jog turiu reikalą su provokatorium. "Žiūrėkite, čia yra parodymų, kad jūs slaptais keliais susisiekiate su priešų šalimis," — dilgino mano nervus žmogysta. Sukaupiau jėgas, kad neparodyčiau susijaudinimo. Tam žmoguiui pasakiau, kad man visai nerūpi, ką apie mane piktai žmonės meluoja, kad pasitikiu pono šiūnemanos sugebėjimu atskirti melą nuo tiesos, jei ir būtų kokie me-

lagingi įskundimai. Po to mano pareiškimo žmogelis užvertė padėtą ant stalo bylą, nuėjo prie spintos, kur buvo sudėta daugiau bylių ir, pasiėmęs vieną, išėjo pro tas pačias paslaptinas duris, pro kurias buvo įėjęs.

Vėl esu vienas. Mano mintys blaškosi nervingai. Stengiuos prisiminti, kada kokius laiškus ir kuriais keliais esu slapta siuntęs. "Gal tas švedų diplomatinis kurjeris Sk. bus įkliuvęs, o gal jis pats dirba Gestape?" — skverbėsi mano galvon tokie klausimai, bet čia pat veržėsi ir neigiamas tiems klausimams atsakymas, nes, jei Gestapas turėtų bent vieną mano laišką ar jo fotokopiją, tai nešauktų tardyti, o būtų tuoj areštavę ir jau suimtą tardytą. Minėtos žmogystos pasiūlymai mano protui irgi sakė, kad mano nusikaltimui Gestapas tikrų įrodymų neturi, o jei ką turi, tai tik kokio agento pranešimą. Taip man begalvojant atvyko ir šiūnemanas. Atsėdęs prie bylos ir kiek ją pavertęs, mane klausia: "Žiūrėjote bylą?" — "Ne, nežiūrėjau, atsakiau. "Kaip galite sakyti, kad nežiūrėjote, jei byloje ir paskutinė telegrama padėta giliau, o ji buvo ant viršaus!", priekaištaujančiai išdrožė man šiūnemanas. "Buvo atėjęs kažkoks valdininkas ir tą bylą vartė, bet ne aš," — ramiai pareiškiau šiūnemanui.

Daugiau tuo reikalu nebekalbėjo. Dabar pradėjo kamantinėti, kokius turiu draugus švedijoje, Amerikoje, Anglijoje ir kituose demokratiniuose kraštuose. Paskui klausinėjo apie mano veiklą Berlyne ir apie mano draugus bei artimesnius pažįstamus Berlyne. Kiek pakamantinėjęs ir mano parodymus mašinėlė užsirašęs, pastūmė mašinėlę į šalį ir ėmė kalbėtis neva privačiai. Skundėsi kad jo pareigos esančios labai nedidingos, kad jis mielu noru mestų tą visą nemalonų darbą ir važiuotų į kokį ramų žemės kampelį ramiai pagyventi ir pailsėti. Taip mes "bičiuliškai" kalbėjomės gal kokią valandą. Paskui jis vėl prisitraukė mašinėlę, parašė kelis sakinius ir atsisukęs į mane šaltu oficialiu tonu pareiškė: "O vis dėlto aš žinau, kad jūs slapta leidžiate laiškus į užsienį. Pasakykite, kaip jūs tuos laiškus pasiunčiate? Jei nepasakysite, jums bus daug blogiau." Kategoriškai užsigyniau. Tuomet vėl prasidėjo ilgas įkyrus kamantinėjimas apie mano gyvenimą ir visuomeninę veiklą Lietuvoje ir Vokietijoje. "Jūs labai neatviras. Bet nevisuomet yra naudinga būti užsidariusiam," baigdamas kamantinėjimą pasakė šiūnemanas. "Esu lietuvis, o lietuviai būna dažnai santūrūs, ir santūrumą kiti laiko nenuoširdumu ir užsidarymu," — paaiškinau šiūnemanui. Šiūnemanas vėl pastūmė rašomąją mašinėlę, užsidedė cigaretę ir vėl porino: "Dabar jau tardymas baigtas, galėsi sau eiti namo, bet aš norėčiau, kad mudu asmeniškai nebūtume vienas kitam priešai. Jūs turėtumėt suprasti, kad mano pareigos verčia kartais būti žiauriam, bet jei aš galiu pats pasirinkti taikyti ar netaikyti žiaurumą, tai aš netaikau. Pagal esamus davinius aš jus galėčiau areštuoti, bet neareštuoju, nes manau, kad jūs apsigalvosite ir pats atvirai viską išpasakosite, kaip tikrai yra, ir mes rasime geriausią išeitį iš tos painiavos," — baigė šiūnemanas. Išgirdęs tą šiūnemanos pareiškimą, labai nudžiugau, bet to savo džiaugsmo stengiausi jam neparodyti. Ir pats šiūnemanas dabar man atrodė visai neblogas žmogelis, nors ir supratau, kad tie jo minkšti žodžiai gali būti manevras mane padaryti atviresniu. Dabar jam pasakiau, kad jo pareiškimas man labai

MŪSŲ KELIAI IR TVIRTOVĖS

ATKELTA IŠ 1 PSL.

Sukilintas heroizmas, arba riterystė, reiškia nepalaužiamą pastangą, valią įveikti blogį — gėrį, tamsą — šviesą, ydą — dorybę. Yra tai didvyriškas šviesos ir tiesos skleidimas, apie kurį kalba mūsų nuostabus, Dr. Vinco Kudirkos parašytas, himnas.

Būtų klaida manyti, jog riterystės idealai priklauso tik praeičiai.

Tai buvo **Tomas Arnoldas** (1795—1842), garsus anglų pedagogas, Rugby Kolegijos rektorius, kuris pirmas suvokė gilią krikščioniškosios riterystės prasmę ir pastatė ją savo tautai prieš akis kaip vedamąjį kelią žvaigždę. Atgaivintos riterystės principai rado pritaikymą įvairiose srityse, neišskiriant politikos ir sportų pasaulio. Iš čia **Fair Play** šūkis. Tomas Arnoldas padėjo kerolinius akmenis anglų mokyklai, kuri pagrįstai yra laikoma Britų Imperijos galybės vienu iš pagrindinių ramsčių. Dėl to tai ir sakoma, jog Anglija savo karus yra laimėjusi sporto aikštėse, prieš juos laimėdama mūsų laukuose.

malonus ir kad aš neturiu nė mažiausio pagrindo laikyti jį savo asmeniniu priešu ir nelaikau. Tai, susidarę beveik bičiuliška nuotaika. Jaučiausi galįs paprašyti, ar jis negalėtų manęs atleisti nuo kasdieninės prievolės vaikščioti į policiją. „Apie jūsų tą nemalonią prievolę žinau, bet atleisti nuo jos negaliu, nes ją yra paskyręs aukštesnis už mane.“ — „Ar galėčiau paklausti, kodėl man toji prievolė skirta?“ Paklausiau. — „Pasiklauskite savo draugų.“ atsakė šiūnėmanas. Prieš išeidamas dar paprašiau šiūnėmaną, kad jis mano reikalą peržiūrėtų ir paaikšintų kur reikia, kad man toji policijon lankymosi prievolė būtų nuimta. Šiūnėmanas prižadėjo. Atsisveikinome vienas kitam paduodami ranką ir šypsodamiesi.

Buvo jau po 3 val. po pietų, kai išėjau iš didžiojo policijos pastato į Aleksandro aikštę. Nors buvau labai išvargintas, bet širdis buvo džiaugsmo kupina ir plakė taip stipriai, lyg būtų buvusi sužadinta pasakiškų trimitų žavingo maršo.

Bėgu į artimiausią telefono būdelę pranešti savo draugijos žmonėms ir šeimininkui, kad esu laisvas ir tuoj važiuoju namo.

Trumpam užbėgau į draugiją. Ne-reikia sakyti, kokiom smagiom akim sutiko mane draugijoje mano bendradarbiai — E. Ozelenė, A. Valiukėnas ir M. Tolyšius. Jie jau tikrai buvo pradėję galvoti, kad šiūnėmanas nugrūdo mane į kacetą. Iš draugijos grįžau namo. Mano senis šeimininkas net tikros kavos paruošęs ir stalą balta staltiese užtiesęs, laukė manęs.

„Juk buvau tikras, kad tie velniai gestapininkai į pragarą tave nugrūdo,“ išskėstom rankom pasitikdamas tarė man senis šeimininkas.

Tikra pupelių kava anuo metų Berlyne buvo brangenybė, nes tek-davo mokėti apie 50 markių už svarą, ir gana sunku buvo gauti pirkti. Todėl senio paruošimas man pupelių kavos turi būti ypatingai vertinamas. Vėliau už kavos svarą mokėdavome net po kelis šimtus markių. Žinoma, pirkti tebuvo galima tik juodoj rinkoj. O kiek gaudavome kavos pupelių pagal korteles, tai, amerikietišškai geriant, galėjome jos gerti tik vieną sykį per mėnesį. Tai, gi, senis šeimininkas nuoširdžiai džiaugėsi mano grįžimu. (B. d.)

R. S. S. Baden-Powelis (1857 — 1941), skautybės įkūrėjas, praturtin-o ir atbaigė Tomo Arnoldo veikalą: jo dėka moderniosios krikščio-niškosios riterystės, t. y. skautybės sąjūdis išsiliejo į tarptautines for-mas. Anglų auklėjimo įtaka pasie-kė visus penkis žemynus.

Kaip su Lietuva?

Vytautas Didysis simbolizuoja mū-sų riterystės idealų horizontalinę linkmę.

Šv. Kazimieras simbolizuoja mūsų riterystės idealų vertikalinę linkmę. Praeitį žymi ekstensyvinį, geo-grafinį, teritorinį Lietuvos ūkį.

Dabartis ir ateitis turi žymėti in-tensyvinį, kultūrinį, dvasinį Lietu-vos ūkį.

Šv. Kazimieras, prie Dauguvos upės stebuklingai pasirodęs lietuvių tautos valstybinio simboliu — Vyti-mi, Riteriu ir savo narsiu dalyvavi-mu nulėmęs Lietuvos grumtynes tarp pajėgesnių priešu — Rusija, yra lietuvių tautos aukščiausių riterys-tės idealų, jos šviesios legendarinės ateities ir, reikia manyti, jos pačios likimo simbolis.

Kiti tegu sau ginkluojasi atomais. Tegū. Kas atomais kovos, tas nuo atomų ir žus. Mes ginkluokimės tiesos, gėrio, grožio ir šventumo ginklais. Jie nesunaikinami. Seno-vėje vyko įtemptos grumtynės tarp romėnų, kurie siekė žmonių kumš-čiu užvaldyti, graikų, kurie siekė žmogų ir žmonių sukulturninti, ir žy-dų, kurie siekė žmogų ir žmonių perkeisti ir išganyti. Romėnų galy-bė išnyko, tarsi klajojanti pelkių ug-nis, kai tuo tarpu Atėnų ir Jeruza-lės šviesa pasirodė negestanti. Ji pasiekė mūsų planetos užkampius. Ji įveikė laiką ir erdvę. Ji — nesu-naikinama.

Senovės Atėnų ir Jeruzalės keliai — mūsų keliai.

Atėnai ir Jeruzalė, kultūra ir reli-gija: štai dvi pagrindinės versmės pilnutinio humanizmo, kuris žymės lietuvių tautos vertikalinį ūgį, jos dvasios galingą skrydį į kūrybos aukštumas, pirmiau stipriai įsire-mus į žemę ir ten įsitvirtinus.

Skelbti ir didvyriškai vykdyti aukščiausio žmoniškumo bei teisin-gumo idealus nūn nužmogintame ir sužvėrėjusiam pasaulyje, tapti žmogiškumo spindulingais švytu-riais, išnešioti lietuvių neges-tančią šviesą ir vardą nuo saulėte-kio iki saulėleidžio iki pat žemės pakraščiu: štai kokia yra mūsų tremtinių, nūn gyvenančių laisvėje, misija. Žmoniškumo triumfas bus drauge ir Lietuvos galutinis trium-fas.

3. Mūsų tvirtovės

Mūsų užsimojimai ir žygdarbiai turi prasidėti nuo tvirtovių. Mažų ir didelių. Kur lietuvių tvirtovių trūksta, ten reikia pagalvoti apie jų pastatymą.

Savaime suprantama, kad pati pirminė lietuvių tvirtovė yra kiekvienas mūsų tautietis, kiekvie-na šviesi lietuviškoji asmenybė, po to seka trys pagrindiniai lietuvių židiniai: šeima, parapija, mokykla. Neginčytinas dalykas, kad, sakysi-me, tokioje Kanadoje tik šių trijų institucijų ir jų nuosirdaus bendra-darbiavimo dėka prancūziškas ele-mentas puikiai išsaugojo iš Euro-pos atsineštąjį kultūrinį lobį ir sa-vitumus. Man atrodo, kad mes iš-leidžiam iš akių vieną labai svarbų dalyką — vaikų darželių planingą organizavimą, užmiršdami, kad toj srityj turime dvi išimtinų gabumų pedagoges žvaigždes: ponį Varnie-

PROF. DR. ANTANAS PAPLAUSKAS RAMŪNAS Ottawa, Ont, Canada, su žmona dr. Marija ir dviem sūnumis (dukroms atostogaujant kaime).

PROF. A. PAPLAUSKAS RAMŪNAS, wife and sons. Both Paplauskases teach at Ottawa University.

nę ir panelę Petrutyte, kurios, rei-ka-lui esant, galėtų imtis priešmo-kyklinio amžiaus vaikų auklėjimo ir vadovavimo darbo.

Būtų neteisinga mažinti mūsų įvairių sambūrių, neužmirštant ir politinių partijų, reikšmę. Tačiau viena aišku: neįmanoma bus mums galingai paveikti laisvąjį pasaulį, pirmiau nesusitvarkius ir nepasie-kus vienybės iš vidaus. Štai kodėl politinių partijų sugyvenimas yra būtinybė.

Tautos diferenciacija yra norma-lus dalykas, tautos susiskaldymas — nenormalus, patalogiška būklė, liga, krizė.

Tautos jėgų diferenciacija ir in-tegracija yra du normalaus tautos gyvenimo ir pažangos reiškiniai. Pa-žinkime daugiau vieni kitus. Moky-kimės mokytis iš pažūrų įvairumo. Pažūrų skirtingumas nebūtinai jau reiškia klaidą. Įvairumas plaukia iš pačios tiesos prigimties, t. y. iš tiesos begalinio turtingumo. Neuž-miršiu Stasio Lūšio kalbos, pasaky-tos tarptautiniame Krikščionių De-mokratų Kongrese, New Yorke. Jis parodė dorinių principų pritaikymą mūsų partijų santykiuose. Puikiai parodė! Teko sutikti įvairių grupių šulus (alfabetiškai): Audėną, prof. Brazaitį, Gaidžiūną, Kardelį, prof. Kaminską, red. Kardelį, prel. Krupa-vičių, prof. Mackevičių, Dr. Nemic-ką, min. Sidzikauską, Vaitiekūną. Daug kur visi galvojame panašiai. Ženkime dar vieną žingsnį į priekį. Ženkime!

Mūsų Vlikui, Altui, Bendruomenei, mūsų diplomatomams, valstybininkams išmuš sunkių darbų valanda, kai, vieną gražią dieną, ūmai iškils iš-laisvintos Lietuvos ūkinio, politinio, kultūrinio integravimo Jungtinėn Europon klausimas. Tad turime šias lietuvių tvirtoves remti, stiprinti ir ruošti iš anksto. Didelį akylumą ir orientaciją laiko problemose šiuo požiūriu yra parodęs žurnalas „Į

Laisvę“, kiekviename numeryje nag-rinėdamas ateities Lietuvos klausim-us.

Vienok mums dar trūksta vienos iš pačių pagrindinių lietuvių tvir-tovių: **LIETUVIŲ MOKSLŲ AKA-DEMIJOS**. Ši institucija suburtų krūvon išblaškytas po visą pasaulį mūsų mokslines jėgas: literatus, is-torikus, geografus, teisininkus, eko-nomistus, gamtininkus, matemati-kus, psichologus, pedagogus, filoso-fus, filologus ir kt. Jeigu ne kas vie-neri, tai bent kas dveji, kas treji metai sugebėtume išleisti metraštį. Išsiuntinėtume žinomom mokslo in-stitucijom. Prabiltume į pasaulį. Pil-na. burna. Jeigu mūsų kaimynės tau-tos gali suorganizuoti savo mokslie-nes jėgas ir turėti tremties univer-sitetus, tai kodėlgi mes negalėtume ką nors panašaus padaryti? žmonių netrūksta, jėgų turime, tik reikia iniciatyvos.

Subūrėme mokslų, menų ir kitas jėgas Lietuviškajai Enciklopedijai. Nūn eikime prie lietuvių pastan-gų apvainikavimo — Lietuvių Moks-lų Akademijos steigimo. Parodykim plačiam pasauliui, kad lietuvių kul-tūra ir lietuviškas mokslo bei kūry-bos žodis nėra miręs.

Nuolat siekdami ten, kur vyzdys nepasiekia, ir lauždami tai, ko pro-tas nepajėgia, gyvenkime Gintaro šalies ateities šviesia vizija. Nešio-kimės jos paveikslą širdy. Gi ten, kur protas neįlaužia teateina į pa-galbą galingas kalnus kilnojantis Tikėjimas, negestančiu žibintu spin-duliuojanti Viltis ir visų dorybių motina — Meilė, „kuri judina saulę ir žvaigždes“ (Dantė). Mūsų jauni-mas — visų mūsų tvirtovių tvirtovė. Jį orijentuokime lietuvių tautos ir žmonijos auklėtojų nurodytu dori-nių, kultūrinių, dvasinių aukštybių keliais, ypač neužmiršdami **F. W. Foersterio** (g.1869), XX amžiaus pe-dagogikos Patriarcho, žodžio, tarto šių dienų jaunimui ir senimui.

VYTAUTAS KOŠUBA

Kaliniai, reljefas / The Prisoners, relief.

Skulptorius Vytautas Kosuba

PAULIUS JURKUS, Brooklyn, N. Y.

VYTAUTAS KOŠUBA

Tremtinių Motina / Refugee Madonna

Toks yra ir skulptorius Vytautas Košuba, baigęs Kauno Meno Mokyklą 1939 m. Jau būdamas studentu, jis atkreipė kitų dėmesį. Jo, baigiančio studento, darbai pateko į parodas. Tuo pačiu metu jis gavo įvairių užsakymų. Tai rodo, kad Vytautas Košuba buvo vienas iš gabiųjų skulptūros studentų.

Ano meto Kauno Meno Mokykla nebuvo vienalytė savo meno pakraipom. Šalia realizmo čia plačiai šakojosi ir modernizmas. Didesnė dalis kaip tik ir suko į naujus kelius. Viena dalis, panaudodama moderniojo meno laimėjimus, grįžo prie liaudies meno ir jo dvasią atgaivino savo kūryboje, pvz., grafika. Nors liaudies skulptūra turi savo senas bei galias tradicijas, tačiau naujieji skulptoriai nedaug tepasinaudojo tuo palikimu. Jie augo dviem kryptim: vieni stovėjo arčiau realizmo, kiti arčiau modernizmo. Vienur ir kitur yra gerų menininkų, nes juk ne meno srovės padaro menininkus žymius, o tik jų sukurti kūriniai.

Vytautas Košuba priklauso pirmajai grupei. Jo skulptūra susiformavo saikingame stilizuotame realizme. Bet ir čia jis pagautas modernizmo vėjų: jau jis prastina formas, stengdamasis joms suteikti gilesnės simbolinės prasmės ir išreikšti savo kūrinio vidinę nuotaką.

Košuba iš karto patraukė visų

dėmesį formos sudvasinimu, įžvalgumu, stipria išraiška ir tobulai vartojama technika. Net granitą jis taip iškalė, kad šis gavo marmuro lengvumą.

Iš laisvosios Lietuvos laikų nedaug beturime net Košubos kūrybos nuotraukų. Prisimintina čia "Kalinų" reljefas. Čia autorius, vaizduodamas į laisvę besiveržiančių vyrų grupę, stipriai ir dinamiškai išreiškia ne tik išviršinius iškalto asmenų judesius, bet skulptūrai suteikia ir gilesnės, simbolinės prasmės. Jame galėtume įregėti ir dabartinį mūsų tautos likimą ir jos tragiką.

Vokietijos stovyklų vargingi metai nebuvo tokie kūrybingi. Iš ano laiko prisimename: "Tremtinių Madoną", "Šv. Veroniką", "Eglė žalčių karalienę".

Šiais veikalais skulptorius dar pažengia pirmyn, dar labiau prastindamas formas, ieškodamas šviesos efektų. Visą dėmesį sutelkia į vidinę išraišką, panaudoja net pačią faktūrą, kad stipriai išreikštų sielos būseną. Ir "Tremtinių Madona" išsina didinga ir melancholiška, "Šv. Veronika" giliai tragiška, o "Eglė žalčių karalienė" trapi, pilna poezijos ir legendarinio grožio.

Amerikoje skulptorius ilgą laiką dirbo tyloje, kol pasirodė vėl naujas ir dar toliau pažengęs. Kas naujo šiame Košubos kūrybos laikotarpyje? Štai tų naujųjų darbų vardai

ir tematika: "Nuėmimas nuo kryžiaus", "Politinis kalins", "Rūpintojėlis", stacijų eskizai, madonos, moterys, įvairios figūros ir kt.

Kaip įvairi šių kūrinių tematika, taip įvairus, nevienodas ir formos naudojimas. Užsakymų darbai negali išvengti tam tikro būtinumo, bet laisvoje kūryboje skulptorius klausio tik savo vidinio balso, ieškodamas tolimesnio savo kelio, eidamas beveik iki abstraktumo. Dažnai jis išmuša kūno dalis iš įprastinių padėčių, kad tuo pagilintų erdvę ir šviesos efektą. Dažnai prailgina veidus, storina arba plonina rankas, jas lenkia pagal bendrą skulptūros ritmą, lyg rodos, nepaisytų anatomijos. Tačiau tai nėra tikrovės iškraipymas dėl manieros, ne pigus originalumo ieškojimas, — tai priemonė giliau vaizduoti vidinę dvasios būseną.

Štai kokių ilgesiu prakalba jo stilizuotos moterys: vienom rankos nusmailėja, ištirpsta erdvėje, kitos susisuka kaip žiedas, o šviesa atidengia trapų, banguojančių paviršių. "Nuėmimas nuo kryžiaus" arba XIII stacijoje, pailginti liemenys, veidai, rankos — kaip tai paryškina liūdesį ir tragiką. "Politinis kalins" atrodo lyg kažkas sulaužyta. Jis išvestas iš žmogiškos padėties, savo aštriomis linijom, kertančiais šešėliais vaizduoja tą baisią jų kančią, kurią teko patirti. Šią vasarą baigtame "Rūpintojėlyje" vėl viskas iki mi-

VYTAUTAS KOŠUBA

Pirmieji žingsniai, akmuo / First Steps.

VYTAUTAS KOŠUBA

Vilniaus Aušros Vartų Marijos bareljefas / Holy Mary of the Aurora Gates of Vilnius.

nimumo suprastinama, vėl prailginamos kūno dalys, išlenkiamos linijos pagal bendrą susimąstymo nuotaką. Suprastintas ir Rūpintojėlio veidas, paliekant tik būtiniausias formas, ir tuo puikiai išgautas liūdesys, melancholija, susimąstymas. Pastarasis kūrinys, panaudotas kaip bažnytinė altoriaus figūra, lietuviškąjį Rūpintojėlį įveda į liturgiją, ir kaip menininkų, taip ir visuomenės tarpe išaukė susidomėjimo.

Tėvas L. Andriekus, OFM, "Rūpintojėlį" taip vertina: "Skulptorius, jį kurdamas, turėjo prieš akis tiek lietuviškos tautodailės pobūdį, tiek bažnyčioms skiriamų statulų tradicijas. Tuos du dalykus jam

gražiai pasisekė suglausti ir suderinti. Kristaus Rūpintojėlio bruožai čia sumanžai išryškinti. Užakcentuotas erškėčių vainikas, žaizdos. Statulai pritaikyti moderniškos klasikinės skulptūros dėsniai, atsijungiant nuo primityvaus grubumo, kuris buvo vyraujančia kliūtim Rūpintojėliui patekti į bažnyčias. Tačiau skausmo, ilgesio, sielvarto šiame Kristuje sudėta nemažiau, kaip senuosiuose jo pavyzdžiuose. Padaryta viskas, kas tokiu atveju įmanoma.

Rūpintojėlis yra didelis — 5 pėdų aukščio, medyje. Tai bene didžiausias lietuviškos skulptūros kūrinys, iškięs įseivijoje. Jis yra didelis ir savo vidine galia bei savo reikšme šią mūsų tautos baisią valandą."

VEIDAI IR VAIZDAI

WINDSOR, Ont., Canada, Bendr. apyl. pirm. V. Kačinskas įteikia dovanas krepšinio laimėtojams. Iš k.: V. Kačinskas, Toronto krepšio kom. "Vytis" kap. Preikšaitis, Toronto Prisiikėlimo par. Jaunių krepšio kap. laiko mažosios lygos laimėtą taure, R. Grudzinskas.

V. KAČINSKAS, chairman of the Windsor, Ont., Canada district of the Lithuanian Community, presents trophies to winning Lithuanian basketball team.

ALFONSAS PRIALGAUSKAS, Toronto, Canada, liet. orkestro "Trimitas" vadovas, pernai metų gale atšventęs 30 m. muzikos darbo sumentalinių muzikos dalykų.

A. PRIALGAUSKAS, conductor of the Lith. orchestra Trimitas in Toronto, Ont., Canada, celebrated his 30th anniversary of musical work last year.

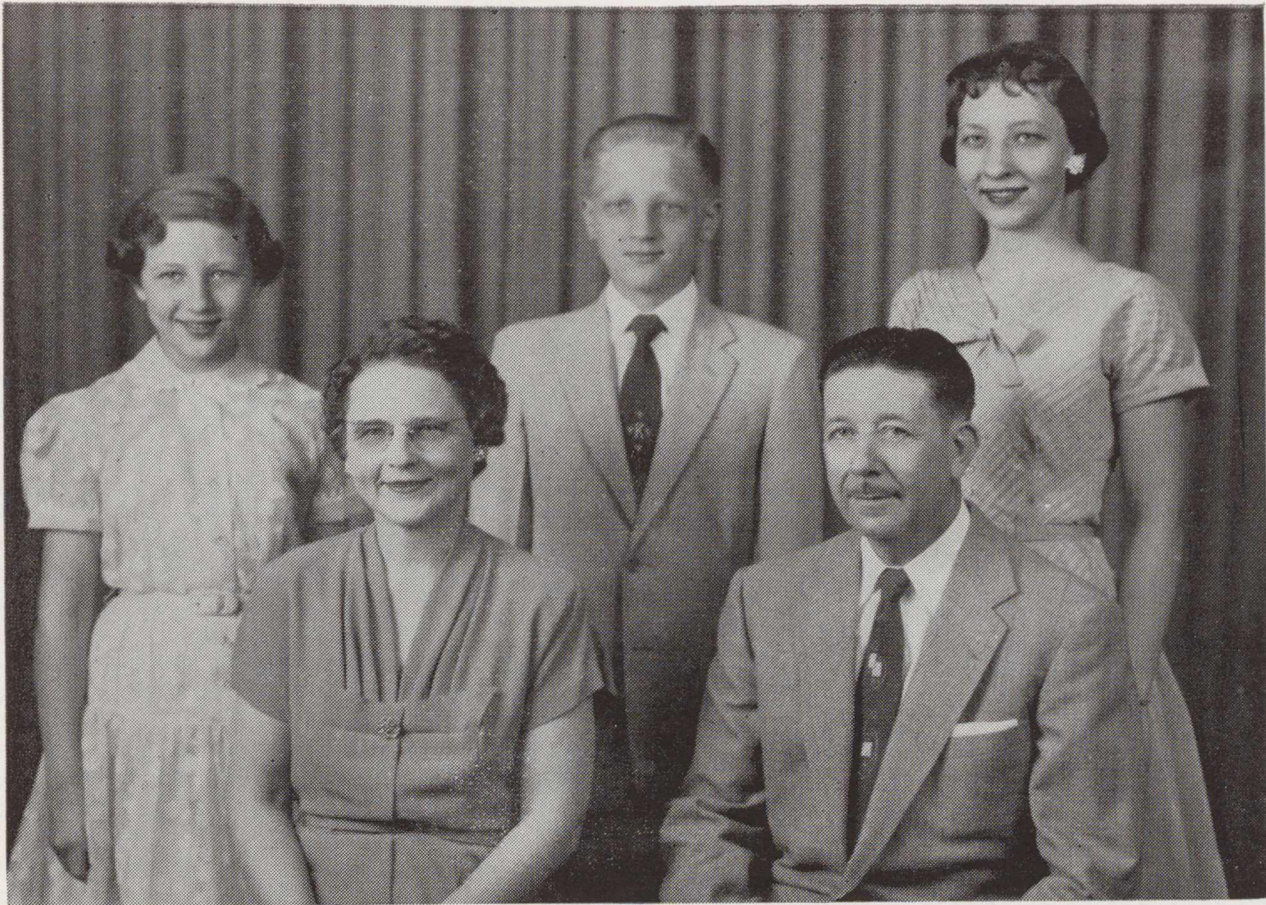
PHOENIX, Arizona, Liet. Amerikiečių Klubu valdyba su svečiais. Iš kairės: ižd. R. Stasiūnas, sekr. Rose Sanders, pirm. Daniel T. Kezes, garbės svečiai Ona Bielskienė ir konsulas dr. J. J. Bielskis, vicepirm. Kriaučiūnas.

OFFICERS AND GUESTS of the Lithuanian-American club of Phoenix, Arizona.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA 1955 m. lapkr. 18-9 dienomis pradėjo 16-sius savo veiklos metus. Bendras New Yorke įvykusio suvažiavimo dalyvių ir svečių vaizdas, kuriame iš k. į d. matyti: P. Pivariūnas, M. Rudienė, A. Devenienė, dr. P. Karvelis, dr. P. Grigaitis, L. Šimutis, gen. konsulas J. Budrys, M. Vaidyla, V. Sidzikauskas, prel. J. Balkūnas, min. E. Turauskas, M. Kižytė; II-je eilėje: dr. V. Viliamas, A. Žilinskas, K. Bielinis, J. Ginkus, dr. J. Pajaujis, Pr. Vainauskas, V. Kvietkus, dr. M. J. Vinikas, adv. J. Grigalius, A. S. Trečiokas. Stovi: J. Kruzė, dr. A. Trimakas, V. Barčiauskas, S. Narkėliūnaitė, M. Brakas, dr. K. Jurgėla, J. Bačiūnas, P. Dargis, J. Arlauskas, V. Micheļsonas, St. Gegužis, V. Rastenis, K. Jurgeliūnas, A. Repšys, dr. Br. Nemickas, M. Andrikkytė, A. Aleksis, V. Bukšnaitis ir J. Valaitis. Foto V. Maželis

THIS IS A GENERAL VIEW of the convention of the Lith-American Council, New York, Nov. 18-19.

DETROIT, Mich., J. Antano ir Onos Kratage-Kratavičiaus šeima. (dukterys Marian, ir Virginia ir sūnus Robertas). Kratavičiai, pernai minėję savo vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį, yra vieni didžiausių Detroito lietuvių gyvenime veikėjų. A. Kratage verčiasi bizniu, žmona Ona iš profesijos mokytoja. Abudu yra labai daug aukoję lietuviškų vienuolynų reikams.

A. and O. KRATAGE-KRATAVIČIUS and family, Detroit, Mich. Mr. and Mrs. Kratavičius have been married 25 years and are active in Lithuanian affairs.

CHICAGO, Illinois, Lietuvių Mokytojų Sąjungos Amerikoje valdyba. Iš dešinės: Lesevičiūtė, Vilimaitė, Manelienė, Rugytė, Ignatonis, Gulbinskas ir Vaičekas.

OFFICERS of the Lithuanian Teachers Society of America, Chicago, Ill.

Foto A. Gulbinskas

CHICAGO, Illinois, Liet. Gailestingųjų Seserų Draugijos Tremtyje vadovės surengtame baliuje skaičiuoja valso pajamas, skirtas Vasario 16-tos gimnazijai Vokietijoje. Foto A. Gulbinskas

OFFICERS OF THE LITH. NURSES CORPS IN EXILE count donations at benefit dance, Chicago, Ill. Donations go to Lithuanian Feb. 16th High School in Germany.

PIANISTĖ JULIJA RAJAUSKAITĖ (Šušienė), New Jersey, prie pianino rengiasi koncertui, įvykusiam praėjusių metų gale Philadelphijoje. Pianistė Šušienė gyvena Highland Park, N. J., kur turi piano studiją.

LITHUANIAN PIANIST prepares for concert appearance. Julija Rajauskaitė, who owns a piano studio in N. Jersey, gave a recital in Philadelphia last year.

DETROIT, Mich., Tarptautiniame Institute įvyko didelė mugė, kurioje dalyvavo ir lietuviai. Čia matyti dalis liet. paviljono ir rengimo kompijos pirm. Rožė Bylaitienė.

LITHUANIANS TAKE PART IN INTERNATIONAL INSTITUTE fair in Detroit, Mich. Pictured here is part of the Lithuanian pavilion and arrangement committee head Rožė Bylaitienė.

KONSULO DR. J. J. BIELSKIO pagerbimo bankete, įvykusiam Holjwoode, 1956 m. sausio 8 d. Vidury Ona Bielskienė ir dr. Bielskis, kairėje sūnus Alfredas, dešinėje duktė Rūta su vyru dr. David L. Hagmann. Sukaktuviniui tortą parengė Sofija Puikūnienė.

LITH. CONSUL DR. J. J. BIELSKIS honored at 65th birthday banquet. Pictured here are (l. to r.): Alfred Bielskis, Mrs. J. J. Bielskis, Dr. J. J. Bielskis, Rūta Hagmann (the former Miss Bielskis) and Dr. David L. Hagmann. Banquet took place at the Hollywood Roosevelt Hotel, Los Angeles, Calif., Jan. 8, 1956. 200 guests attended. Photo Leonas Briedis

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— Juozas Tininis, LD-ny literatūros redaktorius, išrinktas pirmininku Mokslo Instituto, Los Angeles, Calif., 1956 metams. Anksčiau Institutui vadovavo J. G.iauda.

— A. J. Jokubaičio, Boston, Mass., LD-

KAZYS BARAUSKAS, Los Angeles, Calif., miręs 1955 m. gale nuo širdies smūgio. Velionis buvo kilimo biržietis, baigęs Biržų gimnaziją ir Kauno Vyt. D. universitete lituanistiką. Vedęs O. Biržiškaite. Lietuvoje buvo liet. literatūros mokytojas ir po 1940 m. įvykių kurį laiką dirbo Švietimo Ministerijoje aukšt. mokyklų departamente, vėliau rengėsi profesūrai. Los Angeles liet. kolonijoj buvo lituanistinės mokyklos vedėjas ir aktyviai reiškėsi kultūrinėje srityje. Pasirašydamas K. Bariu bendradarbiavo Santarvėje ir kt.

THE LATE KAZYS BARAUSKAS, who died in 1955, in Los Angeles. He was a graduate of the University of Vytautas the Great in Kaunas and teacher in Lithuania. He is survived by his wife and three children.

ny patintojo ir bendradarbio žodžiams Židžiūnas, Canada, parašė muziką.

— Stasys Šimulis, Chicago, Ill., atostogavo Los Angelyje ir ta proga atnaujino LD prenumeratą. Šimulis yra Lietuvos Vyčių garbės narys.

— Emily Mason, Montrose, Calif., po 9 mėnesių ligos jau taisosi. Jos sūnus Richard yra Harbor Veteranų ligoninės San Pedro, Calif., gydytojas.

— Kun. Jonaitis, Tucson, Arizona, ir kun. Daknys, Fareholm, Wash., dalyvavo dr. J. J. Bielskio pagerbimo bankete, Holjwoode, Calif., sausio 8 d.

— Kun. J. Korsakas, Mt. Pleasant, Mich., atnaujindamas LD prenumeratą, užsisakė knygų už \$15.00.

— Joseph Casserly, Los Angeles, Cal., atnaujindamas prenumeratą, užsisakė knygų už \$8.50.

— William Boben, M. D., Wilkes-Barre, Pa., atnaujindamas LD prenumeratą užsisakė knygų už \$6.50.

— Ponis Daužvardienė, Chicago, Ill., atsiuntė tris naujas LD prenumeratas.

— Daugelis skaitytojų, atnaujindami prenumeratas, užsako LD-nas kaip dovaną kituose kraštuose gyvenantiems savo giminiams ar draugams. Jų visų neįmanoma suminėti; LD administracija jiems nuoširdžiai dėkoja.

NAUJOS KNYGOS

Kun. J. Kuzmickis, **Fatima ir mes**. Išleido Žibintas, Londone. 255 psl.

J. Mikelionis, **Benamiai**. Buenos Aires, 1954. 215 psl. "Laiko" spaustuve.

J. Venckus, S. J., **Komunizmo pagrindai**. Buenos Aires, išleido "Laikas", Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires, Argentina.

III Kanados Liet. Dienos Montrealyje ir 50-ties metų lietuvių įsikūrimo Kanadoje sukakties minėjimo **Metraštis**. Red. J. Kardelis. Montreal, 1955. Viršelis dail. J. Aksitino. 120 psl., gausiai iliustruotas.

Alė Rūta, **Nunešk, upeli, žasų vargus**. Aštuonių vaizdelių rimuotas vaidinimas vaikams. Iliustracijos dail. P. Osmolskio. Išleido Bendrija, Weinheim, Bergstrasse.

KONSULO DR. BIELSKIO SUKAKTIS

1956 m. sausio 8 d. Los Angeles lietuviai turėjo retą šventę — Amerikos Liet. Taryba ir A. L. Bendruomenė surengė Lietuvos Respublikos Garbės Konsulo dr. J. J. Bielskio 65 metų amžiaus sukakties minėjimą, kuriame dalyvavo netoli 200 lietuvių ir amerikiečių svečių.

Minėjimas įvyko puošniam Roosevelt viešbutyje Holjwoode. Sukaktuviniuką žodžiu sveikino liet. org. atstovai, Riverside un-to prez. dr. Gordon S. Watkins, raštu — Liet. Diplom. šefas Lozoraitis, min. P. Žadeikis, JAV liet. konsulai, Los Angeles miesto majoras Poulson, vysk. Brizgys, prel. Krupavičius ir daug organizacijų ir atskirų asmenų, pabrėždami sukaktuvininko darbus ir nuopelnus lietuviškajam reikalui ir linkėdami sveikatos ir ištvermės Lietuvos laisvės kovą tęsti iki naujos laisvės sušvitimo.

Minėjimą pradėjo ir pravedė min. rengimo org. komiteto pirm. Dapšys. Sveikinimus skaityti padėjo Raulinaitis jr. Invokaciją paskaitė artimas sukaktuvininko draugas kun. Daknys. Dainų programą atliko Bartush Swaggart, nuotaikingai padainavusi liet. liaudies ir kt. dainų.

Už garbės stalo šalia sukaktuvininko ir ponios Bielskienės sėdėjo prof. M. Biržiška, kun. kleb. Kučingis, kun. Daknys, kun. Jonaitis, kun. Jankus, Alto pirm. Skirius su žmona, Bendruomenės pirm. Budriūnas, prof. Watkins su žmona, dr. Raulinaitis su žmona, teis. Peters su žmona.

Minėjimas pradėtas ir baigtas Amerikos ir Lietuvos himnais.

Dr. Julius J. Bielskis gimė 1891 m. sausio 6 d. Tautuvėnuose, žemaitijoje. Iš Lietuvos į JAV-bes atvyko

1909 m. ir čia išėjęs mokslus bei 1915 m. gavęs pilietybę, nepasitraukė iš lietuvių bendruomenės, bet lietuviškajai veiklai atidavė didelę savo gyvenimo ir energijos dalį.

1916 m. Amerikos Lietuvių Tautos Tarybos jis buvo deleguotas į Lietuvą susipažinti su nuo karo nukentėjusio krašto ekonomine padėtimi. Sugrįžęs iš tėvynės, važinėjo po lietuvių kolonijas Amerikoje ir darė pranešimus apie vargingą Lietuvos būklę. J. Bielskis padėjo suorganizuoti aukų rinkimą Tautos Fondui, kuris turėjo šelpti nuo karo nukentėjusius lietuvius tėvynėje. Netrukus Bielskis buvo išrinktas Amerikos Lietuvių Tautos Tarybos prezidentu. 1917 m. įsteigė Lietuvių Informacijų Biurą Vašingtone ir jam vadovavo iki 1919 m. galo. Tais pačiais metais jis buvo išrinktas Lietuvos Vyčių organizacijos centro pirmininku ir "Lietuvos Sargų" organizatorium. Pastarosios organizacijos tikslas buvo teikti karinę paramą Lietuvai.

Baigiantis 1919 m., su karine misija ir brigados karininkų štabo branduoliu Bielskis išvyko į Lietuvą, kur buvo ryšininku tarp Lietuvos vyriausybės ir amerikiečių karininkų. Grįžo į JAV 1920 m.

Netrukus po to Bielskis buvo paskirtas Lietuvos finansiniu atstovu Amerikoje. JAV-bės pripažinus Lietuvą suverenine valstybe, prezidentas Stulginskis paskyrė jį konsulu ir pavedė organizuoti pirmąjį Lietuvos konsulatą Amerikoje. Konsulo pareigas Bielskis ėjo beveik iki 1926 m. galo.

Pasitraukęs iš konsulo pareigų, Bielskis perėjo dirbti amerikiečių draudimo bendrovėn.

Iš rytinių valstybių į Los Angeles Bielskis atvyko 1930 m. ir čia įsikūrė, dirbdamas Prudential Life Insurance bendrovėje, iš kurios į pensiją išėjo, sulaukęs šios, 65 m., sukakties.

Dr. J. Bielskis už nuopelnus Lietuvos valstybei apdovanotas Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordinu ir Rikio laipsniu.

Per visą savo lietuviškos veiklos metą dr. Bielskis parašė daug publicistinių straipsnių Amerikos lietuvių spaudoje. Prieš metus laiko "Lietuvių Dienos" spausdino įdomius jo atsiminimus, liečiančius jo lietuvišką veiklą Amerikoje ir Europoje nuo I pasaulinio karo.

Gyvendamas Los Angeles mieste ir eidamas Lietuvos garbės konsulo pareigas, dr. Bielskis daug prisidėjo prie Lietuvos vardo garsinimo Kalifornijos amerikiečių tarpe.

Dr. Bielskis ir jo žmona (Ona Akucevičiūtė) išaugino dukrą ir sūnų. Duktė baigusi Kalifornijos universitetą ir jau išteklėjusi, sūnus, irgi vedęs, dar tebestudijuoja.

Neabejojame, kad dabar, nebeturėdamas darbo kompanijoje, dr. Bielskis daug laiko galės skirti lietuviškiems reikalams ir Lietuvos laisvės kovai. To jam nuoširdžiai linkime.

J. S.

LITHUANIAN REALTY COMPANY

Charles Luksis, Realtor

Phone: NO - 41733

2648 Griffith Park Blvd.,

Los Angeles, Calif.

Mielai patarnauja norintiems pirkti ar parduoti namus ir sklypus; apdrausti automobilius, namus ir kitą turtą; gauti paskolas. Atlieka Notaro darbus.

Bendradarbiai:

B. Budriūnas • P. V. Raulinaitis

THE FISHING PORT OF NIDA in pre-war Lithuania.

NIDA, žvejų uostas, Neprikł. Lietuvos metais. Foto V. Augustinas

Klaipeda Lithuania's Only Outlet Westwards

VYTAUTAS GYLYS, *Lithuanian Consul-General in Toronto, Canada*

Thirty-three years ago, on January 15, 1923, Klaipėda (Memel) was reunited with its old Lithuanian trunk after seven centuries of Teutonic rule.

After World War I the narrow strip of land along the northern shore of the Nemunas river with the outlet into the Baltic sea, called the territory of Klaipėda (1,100 sq. miles with a population of about 142,000) was detached from East Prussia (Lithuania Minor) in accordance with Article 99 of the Treaty of Versailles, on the ground of the predominantly Lithuanian extraction of the inhabitants, and entrusted to the temporary administration of the French commissioner and the French garrison.

Germany at that time made no objections to the loss of this small portion of territory on the northern outskirts of the Reich, but when the Principal Allied and Associated Powers began negotiations with the Lithuanian Government about cession of Klaipėda's territory to the Lithuanian Republic the Germans started malicious propaganda against uniting Klaipėda with its natural ethnic and economic hinterland.

It appears strange to-day that German fanatics in 1923-1924 found sincere accomplices in Poland and among some narrow-minded French politicians. The consequence of such politics was that the normal fusion of Klaipėda was barred, and the local Lithu-

anian population had no other choice than to rise in arms against the French occupation forces.

On January 10, a revolt broke out, and in four days the rebels won the struggle with small losses. Among the persons who made the biggest contribution were Martynas J a n k u s, called the Patriarch of Lithuania Minor, as the chairman of the Liberation Committee; Col. Jonas B u d r y s, present Lithuanian Consul-General at New York, who was the commander of the rebel forces; E. Simonaitis and some others.

On February 16, 1923, the Ambassadors' Conference in Paris ceded Klaipėda with its harbour to Lithuania. Later deliberations, however, between the Lithuanian delegation and the Ambassadors' Conference concerning conditions of the case were transmitted to the League of Nations. On May 8, 1924, after long discussions the Convention between the Lithuanian Government and the Principal Allied and Associated Powers was signed in Paris, which granted the local population a wide autonomy and the territory was ceded to Lithuania with a limited sovereignty, i. e., with less rights than had the German Empire or even the Allied Powers. Among other restraining conditions, Article 15 of the Convention stipulated that sovereignty of the territory of Klaipėda could not be transferred to other states without the consent of the Allied Powers — signatories of the Convention.

VYTAUTAS GYLIS, Lithuania Consul General in Toronto, Canada. He was formerly Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary in the Scandinavian countries 1938 — 1949.

VYTAUTAS GYLIS, Lietuvos Generalinis Konsulas Toronte, Kanadoje. Nuo 1938 iki 1949 metų buvo Nepaprastu Pasiuntiniu ir Įgaliotu Ministeriu Skandinavų valstybėse, kur rezidavo Stockholme, Švedijoje.

This territory was small enough to be of importance to Germany — a strip of land on the northeastern border with a harbour hardly 15 miles distant from the Russian frontier (the Lithuanian frontier after World War I). The harbour itself was not destined for international transit trade, with no better accommodation and with no railway connection with Russian railways. It was rather a fishermen's seaport and a transshipping place for timber floating along the Nemunas river from Lithuania, Poland, and White Ruthenia. During several centuries the German Government largely supported their more important harbour in Eastern Prussia — that of Königsberg, and paid very little attention to the needs and petitions of Klaipėda's inhabitants. Owing to this fact, the harbour, like a neglected stepson, had quite a miserable existence. The worst calamity befell Klaipėda in the XIX century, when authorities in Berlin advised the Klaipėda municipality to "leave its harbor to the mercy of the Baltic Sea," which meant to let it deteriorate entirely to sandrifts. Thus until 1900 the harbour had no artificial breakwaters and its approach was often threatened to be blocked by sand from the seaside. Rough winds

usually blew the boats in the harbour upon the embankments or pushed them against each other. Damage had to be repaired by the owners of the boats.

An entirely different attitude concerning the harbour was taken by the Lithuanian Government during the 16 years of its administration: From the first year of incorporation with Lithuania Klaipėda's harbour was from time to time deepened, enlarged, and made accessible to seagoing ocean liners; accommodations for transit trade, warehouses, modern cranes, dredgers, ice-breakers, pilot boats, refrigerating-installations, etc., were constructed or remodelled according to the best European patterns, and Lithuanian railways and highways were directed to the newly acquired Baltic outlet to the world.

The Lithuanian Exchequer spent about 2,200,000 Litas (One US Dollar equals 10 Litas) yearly for improving the harbour, and, thanks to this Lithuanian policy, the city of Klaipėda grew larger and richer. In 15 years its population increased from about 30,000 to 50,000. Sawmills, the textile industry, the slaughterhouse "Maistas" with a bacon factory, the "Pienocentras" with dairy producing, "Lietūkis",

the exporting society of flax, grain and other goods - all contributed to the prosperity of that province and its harbor. According to the official statistics for 1937, Klaipėda's industrial production reached a high of 116 million Litas, or 30.7% of the entire Lithuanian output.

It should be pointed out that the Lithuanian Government was constantly promoting the transition from grain culture to stock-breeding and dairy-farming, based upon large scale co-operation. This new economic policy stimulated the expansion of foreign trade, and all exports were directed towards Klaipėda, so that about 80% of all Lithuanian exports and imports went through this harbour.

Besides, the Lithuanian administration established in the city an institute of commerce, an institute of education, a technical school, a modern hospital of the Lithuanian Red Cross, and high schools, in the establishing of which they spent several millions of Litas.

The following figures give a picture of the growing traffic in the Klaipėda harbour:

Years	Number of vessels	Import in tons	Export in tons
1690	43	(unknown)	
1695	23	"	"
1914	560	"	"
1924	649	294,611	143,435
1925	748	336,654	139,114
1926	714	398,697	165,417
1927	831	492,502	175,148
1934	1,030	738,640	275,784
1935	1,225	666,023	441,107
1936	1,371	810,666	462,313
1937	1,329	924,047	340,958

The important part this territory played in Lithuanian economic development might be better understood from the following facts: From 1920 until 1938 the Lithuanian frontier to Poland was closed because of the Polish occupation of Vilnius, our ancient capital, thus breaking the arrangement signed with Pilsudski's Government at Suvalkai just a couple of days before. When later Germany, exercising pressure on Lithuania for some pretended political reasons, refused to buy Lithuanian goods and even suspended the transit of agricultural products through Germany, our southern, eastern and western frontiers became blocked. At that time Lithuania had only one outlet to the West — the harbour of Klaipėda — through which we sent our exports to England, Belgium, France, Holland, the Scandinavian countries, Canada, the U. S. A., etc. As a matter of fact, in spite of all this hardship, Lithuanian currency (Litas) during the period of economic depression in the entire world continued stable and was the soundest in Europe.

The first blow to our prosperous independent Republic was dealt by Nazi Germany in March, 1939, when under the threat of invasion by the German army, the Lithuanian Government was compelled to cede the territory of Klaipėda to the III Reich. This forcible tearing off of a part of our territory caused quite a shock in the big countries, which at that time were planning effective resistance to further Nazi aggression. With great satisfaction the Lithuanian people took notice of the first protest of the U. S. Government against annexation of Klaipė-

da, when Washington declared that they did not recognize the new situation.

The British House of Commons, as well as the French Parliament, devoted the attention of their respective Governments to this act of brutal annexation, and suggested taking appropriate action against Germany, based on Article 15 of the Paris Convention of 1924.

The second catastrophe befell Lithuania in June, 1940, when Soviet Russia, after the conclusion of a secret agreement between von Ribbentrop and Molotov in August, 1939, invaded our country with armed forces, installed a puppet Government, and by forcible Bolshevik manipulations declared Lithuania a part of the Soviet Union.

For the time being Lithuania, including Klaipėda - shore of amber, poetic legends, and of amazing natural beauty, with its land rich in historical and archeological relics, old pine-wood, wandering dunes, unique in Europe and horned moose freely grazing through thick underbrush — is under the iron heel of Russian aggressors. The harbour is now isolated and strongly guarded as a base for Russian submarines, with the entry of foreign vessels being entirely prohibited.

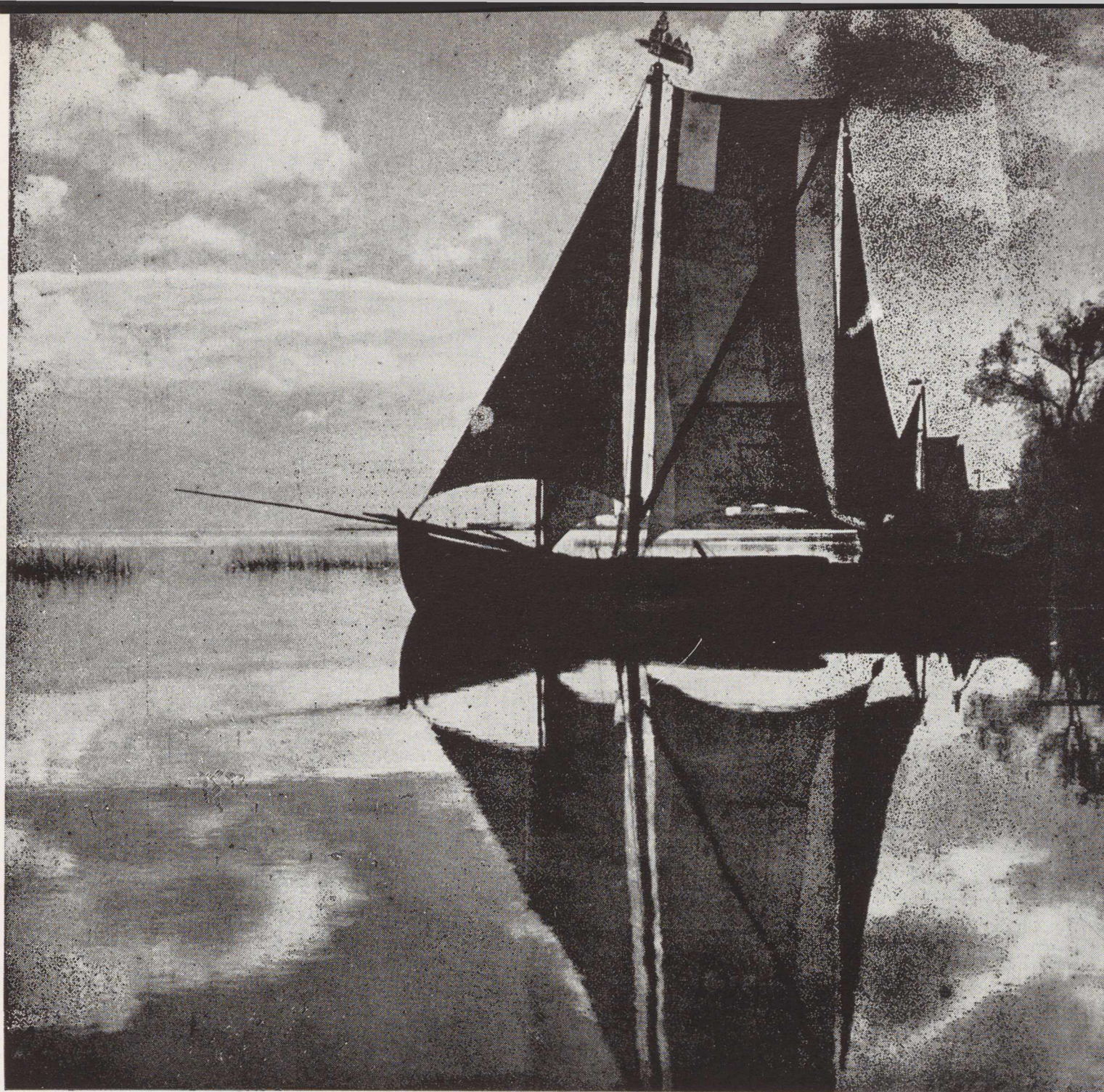
The future of our nation may appear gloomy, but Lithuanians will not despair or lose hope or courage. For many centuries they had to defend themselves against the Crusaders, Tatars, Russians and Poles, and finally came out victorious, never bowing before their enemies. Lithuanians have an old, very characteristic expression which inspires them in their struggle for freedom:

"Come what may, Lithuania will always stay!"

AN HISTORICAL MONUMENT commemorating the Klaipėda insurrection in 1923. Granite was taken from the Lithuanian-Russian border; chain was forged from shell casings used in battle.

ISTORINIS PAMINKLAS 1923 m. Klaipėdos krašto sukilėjams atminti.

FISHING BOATS in the Sea of Kuršiai, Lithuania.

ŽVEJŲ LAIVAI Kuršių marse.

century their population was more widespread than now." In another place, he adds: "In the times of Henneberger (1595) in the administrative area of Isrutė, which embraced a large part of Prussian Lithuania, the population was almost exclusively Lithuanian."

In 1782 Prof. Bock, in writing about the Lithuanians in eastern and western Prussia, remarks: "Prussian Lithuanians, bordered by the Lowlanders and the Lithuanians of Lithuania Major, coincide nicely with them in language and mode of life, but they (the Prussians) have somewhat more culture." Prof. Bock continues about the Lithuanians in general: "The Lithuanian nation is distinguished by its high morals and beautiful customs, which it has preserved from the earliest times. The Lithuanians take pride in their language and take care that it is correctly pronounced."

Immanuel Kant writes in his preface to Mielcke's Lithuanian Dictionary: "It is foreign to the Lithuanian to grovel before others, as is the habit with the people of the nations neighboring him. He speaks with his superiors as sincerely and openly as with his peers. No one holds this against him, but gladly shakes his hand, since he knows that he is dealing with a righteous man. Lithuanian pride — more correctly a consciousness of their own worth — is something alien to empty vainglory."

SCHOLARS ON LITHUANIA MINOR

Richard Dethlefsen, in his study "Bauerhauser und Holzkirchen in Ostpreusse" published in Berlin, 1919, writes:

"The Lithuanians have lived in the northern part of Prussia from ancient times. Many influences were felt in that country in the course of centuries, but nothing could change the old Lithuanian nation; it is found today where it has been since legendary times. The Lithuanians speak their ancient Lithuanian language, which of all European languages is most closely related to Sanscrit. The Lithuanians have preserved their art, customs, mode of dress and individual architecture, which has widely influenced the architecture of their neighbors."

Dr. Max Toeppen, in his comparative and historical "Geography" remarks:

"Even to this day the Lithuanians live in the northern part of Prussia, where they have been living since the most distant past. In the 16th

MARTYNAS JANKUS, Patriarch of Lithuania Minor, in pre-war days in Lithuania.

MARTYNAS JANKUS, Mažosios Lietuvos patriarchas, Nepriklausomos Lietuvos metais.

LITHUANIAN POET BISHOP ANTANAS BARANAUSKAS. Painted from a photograph by C. Mikolaitis, a relation of Lithuanian poet V. Mykolaitis Putinas.

VYSKUPAS POETAS ANTANAS BARANAUSKAS. Iš foto nuotr. piešė C. Mikolaitis.

THE FOREST OF ANYKŠCIAI

BY ANTANAS BARANAUSKAS

Translated from the Lithuanian by NADAS RASTENIS

FOREWORD

Anykščiai (Ah-neeksh-chay) is a town in Lithuania, and the neighboring woodland was called the Forest of Anykščiai.

Antanas Baranauskas (1834-1902) was born near Anykščiai. He composed this poem during the summer vacations of 1858 and 1859, while at home from the Catholic Theological Seminary at Varniai.

Upon becoming a priest Antanas Baranauskas held several important offices in the Roman Catholic Church and later became the Bishop of Seinai.

Because of my deep appreciation of this poem, to commemorate his centennial birthday, I started to translate this poem in the summer of 1934 and concluded on November 30, 1934.

The Translator

Baltimore, Md.

P R E L U D E

By The Translator

Many a thousand years before the green-eyed greed,
Conceived in wrong, of human heart had birth,
The Spirit of Creation put to soil the seed
To raise a Living Temple on this Earth.
The Temple rose, in rainbow colors — lit by day
By Light Eternal and at night by Love —
In all its beauty. Then the clod of yielding clay
Took form and breath of Him who reigns above;
The Master placed this Breathing Clay, this man, in charge
Of all the earthly beings, fields, and shores —
The mountains high, the oceans deep, the woodlands large —
To do His will, to tread his self-willed course.
The man devised a spade to smooth his winding tracks,
A pointed arrow to procure his game;
To clear his path he made himself a sharp-edged ax, —
And then his progress — and his downfall — came.
For with the ax he made a plow, he built a bark,
Far-reaching lands and foaming seas explored;
But, woe! in grasp of greed, he blindly, in the dark,
Laid low the Living Temple of his Lord.

THE TREES AND THE MUSHROOMS OF THE FOREST

Hills stripped of timber, dales shorn of leaves
In your old beauty who now believes?
Yesteryears' grandeur how did you spend?
Where is that solemn murmur of wind,
When the white woodland's rustling leaves played,
And the tall pine trees in the wind swayed?
Where are the birds, that built their nests here,
Whose happy warbling was sweet to hear?
Where are the beasts and animals brave:
Where are their lairs — cavern and cave?
Lo, all has vanished! Look, on the plain
But a few stunted pine trees remain.
Covered with bracken, dry twigs, and sand,
The sun now scorches unfertile land,
Whose sorry aspect saddens the eye:
As a proud castle burnt by a spy,
As a large city ravished by war,
As a wide desert, seen from afar.
Viewing this wood the eye was appalled,
The heart and soul were gaily enthralled;
The mind, awakened, moved to surmise,
Is this a wold or a Paradise?
Here all is beauty, all fresh and green,
All smells so sweet, and all is serene.
Each time you listen, rustling you hear,
In your heart feeling enchantment dear.
Soft mossy bedding thickly bespread,
Draws to its bosom the weary head.
Berry stalks, rue-like, grow everywhere,
Red, blue and purple berries they bear;
On the green, orange and gray background,
Mushrooms and toadstools stare all around:
Funnel-like yellow chanterelles sprout,
Through wide moss carpets stick their heads out.
Here trichaloma platters are spread,
There lepiota stretches its head;
Beneath a fir tree a loctar sits,
Amidst the pine roots beds of verdettes;
Here proud russulas, drest in bright hues,
Happy, contented, hear no sad news.
Butter mushrooms pave the shepherd's way,
"Like cups procumbent," a poet would say;
Brown hypholomas, fungi on stumps,
Gray scaber bolets stalking in swamps,
Gay fly agarics scattered in rows;
Mushrooms and toadstools that no one knows.
No one here picks them, beasts do not eat,
Cattle may crush them with stamping feet,
Or, aged by time, they fall to the ground,
And, from their richness, grass grows around.
Here, amongst fungi, bolet grows strong,
"Mushroomdom's Colonel," named in a song;
Wide, robust, bulging, as on a pole
Hangs an inverted earthenware bowl.
Mushrooms and toadstools here thrive and grow
Bed upon bed and row upon row.

Here dwarfish yew trees crown each hill crest,
Hares rear their young ones, partridges nest.
Green shrubs encircle this woodland fair;
Clearings cut through it scar-like yon glare.
Here, where the lowland hillside abuts,
Hazel trees ripen clusters of nuts;
And in the morass, where the storks wade,
Osiers revel in moisture and shade.
Wayfaring-tree shrubs, dripping in blood,
And currant bushes, silently nod.
All this white woodland, looking around,
Birch trees, like rushes, hillsides surround;
Aspens, all pallid, tremble and play,
Mood of young serpents strangely display.

(To be continued)

SUNDAY AFTERNOON IN COALTOWN

An excerpt from the lately published novel, "Mountain Shadows",
by MAGDELANA EGGLESTON

Maggy, tired, aching, a jumble of emotions fighting within her, slowly entered the house. The air was thick, heavy and blue with smoke, and the stale smell of alcohol was everywhere. The company was entirely silent. Her impression was of a still-life picture as she gazed around at the various positions. Some were leaning back in their chairs with eyes closed, others sitting forward and some holding glasses on their crossed knees. The food on the table was all but gone.

Then she heard Papa's deep familiar tones. He was telling a story. Again she listened. Which one? She couldn't place it. Then she realised it was a story she'd never heard before, the story of Birutė, the most beloved woman in all Lithuanian history.

Unobtrusively she moved over to the step she'd occupied earlier in the afternoon. Sitting down, tucking her legs under her, twining her slender arms round her knees, she made herself comfortable. She looked at her arm and was surprised not to see a burn or a welt where Mike had grabbed her. Her shoulder was bothering her still, but the pain in her head seemed to have lessened. She peered round the corner into the bedroom. Her treats were exactly as she'd left them earlier in the afternoon. In the afternoon? It seemed years ago!

What was Papa saying?

"... you remember the Hill, you who come from that part of the country, a short distance from Palanga?" Papa was looking around inquiringly, then continued, "It is the only real hill in the district. It is overgrown with pine trees now, but in the fourteenth century it was an oak grove, its very heart a sacred mound. The ancient high priest in charge saw to it that the vestal virgins kept a fire of oak branches burning there, night and day."

Papa drew himself up, and looked around seriously at the company. How he loved to tell a story! The Lithuanian words rolled smoothly and evenly off his tongue. He was so nice to listen to—so nice to listen to him and not to the thoughts whirling around inside of her.

"It was here that Birutė, a beautiful novice, performed her sacred duties. She was lovely!" here Papa, looking up at the ceiling, smacked his lips with relish, "the very epitome of Lithuanian womanhood. Hair long and thick and shining like the gold in Marcella's ring, eyes blue like the sky has been most of to-day, and as innocent and pure, skin like milk before the cream is removed, teeth as white as the cheese on the table, long-limbed, with a body as beautiful and graceful and as perfect as a birch sapling in the spring!" Papa sighed ecstatically.

Maggy drooped against the door frame, fighting the weariness trying to engulf her. She was endeavouring to keep her thoughts on Papa. He was such a delight to watch, as the rapt faces around him testified.

"One day in summer, when the season was at its height, a party of huntsmen came through the forest on a hunting expedition. They rode fast and furiously, horns blowing, dogs barking and running every way like mad, past the sacred grove where the vestal virgins were attending to their duties.

"Kęstutis, a handsome young duke, and the son of the reigning grand duke, brought up the rear. But he did not hurry to catch up with the others. Why? Because, at one of the fires near the edge of the clearing, he saw Birutė tending over it, adding branches. Looking at her, love pierced his heart immediately!" Papa spoke softly and sighed.

"Birutė saw the handsome young stranger sitting on his horse, regarding her intently. She was frightened and, rising from her stooping position, turned to hurry away. He leaped down from his horse and flung himself at her knees. He pleaded with her to renounce her vows and to come with him to the duke's court to become his wife.

"Standing there, with the handsome duke at her feet, Birutė refused all his passionate pleas. She told him she was taking her permanent vows at sunset, the vows which would pledge her to eternal virginity."

Papa's voice was beginning to have a soothing effect on Maggy. The weariness, threatening to engulf her a moment ago, seemed to be melting away. Now Papa's words were beginning to stand out clearly.

"Kęstutis was heart-broken at the news. Bowing deeply to the maiden, he climbed on his horse and galloped away. Oh, no, he hadn't given up hope! His mind was busy thinking, planning how he could win her. He had no desire to go home. All his thoughts were with Birutė. He spent the day in the forest, making one plan, rejecting it, making another. When it was near sunset he returned to the oak grove."

Papa leaned forward, took a long drink from his glass, put it back on the table, wiping his moustache carefully. No one else moved.

"The forest was bathed in the soft glow of sunset. Smoke from the everlasting fires of the oak branches curled lazily to the sky. The fires made beacons of light. The still, warm air of the forest moved with the soft prayers and the chantings of the priests," Papa intoned, emphasising each word evenly. Maggy was holding her breath.

"The vestal virgins, clothed in white, entered the grove, two by two, carrying sprays of rue. Lastly came Birutė, simply garbed in white, her long blonde hair hanging in a golden cascade down her back, her blue eyes liquid pools in the fire's glow. Slowly she walked towards the high priest, standing on a rock dais. She knelt in front of him, humbly bowing. A virgin handed him a long white robe. In sonorous tones he bade Birutė rise."

Papa regarded the company, wrapt in the solemnity of the moment.

"He bade Birutė rise. The high priest stretched out his arms to put the white mantle round Birutė's slender shoulders."

Papa's voice rose urgent and hurried. "Kęstutis dashed from the forest, where he'd been hiding in the darker fringe outside the glow of the fires. He snatched the white robe from the priest and hurled it into the fire, where it made a great blaze, shining on the startled, incredulous faces. He picked Birutė up as though she were a feather, throwing her over his shoulder, and, sprinting for his horse, rode away to his castle."

Papa's voice was deep and portentous. "The high priest was horrified. The sky darkened. An icy wind blew through the grove, making the fires dance and gyrate as though they were in agony. The high priest raised his face and arms to the sky, and with the fires blazing around him he vowed that with the children of Birutė and Kęstutis the glory of Lithuania would come to the end." He sat back, picking up his glass, drinking long and deep.

Mateušas moved on his chair, clearing his throat. "Funny how the high priest's prophecy came true too. For while Vytautas, one of their two sons was the greatest ruler Lithuania ever had, making her a powerful nation, after his death the kingdom began to split up—and we know the rest!"

Pranas spoke softly, "Birutė, Birutė, how we all love you! She came back to Palanga when Kęstutis died and lies buried, as you know, on the hill carrying her name, revered as a saint even though she was a pagan. No matter what the weather, or the time of year there is a worn path to the little chapel over her tomb. Always there are flowers. I know. I've been there!"

A long, deep, silence enveloped the company.

Maggy's smoky grey eyes, now dark with tiredness, ranged round the room in wonderment, stopping at each face, then moving on to the next one. They were all far away. Every one of them. Their Sunday-dressed bodies were in this room, but they might as well have been store dummies, for their spirits were thousands of miles away, every one of them. Each was home in

NAUGHTY AUTUMN

By KOTRYNA GRIGAITYTĖ

*Oh sweet, oh lovely autumn,
How naughty you can be!
You whistle with the gay wind
Beneath the yellow tree.*

*Who frightened the birds of
[summer?
Who stilled their joyful song?
Oh naughty, naughty autumn,
You stilled their song for long!*

*Who tousled the fair flowers
Beneath the window sill?
Oh naughty, naughty autumn,
You fondled them at will!*

*Oh sweet, oh lovely autumn,
You always stalk the heart!
You walk with love in secret,
Through locked doors you dart!*

Translated from Lithuanian by
SOFIJA TOMARAS

The author of this poem, K. Grigaitytė, lives in Newark, N. J. and was born in 1910 in Lithuania. A writer of prose and verse, she has published two collections of poems: *Eyes Through the Fan* (1937) and *The Secret* (1950). Her verse is light, uncomplicated and full of live feminine feeling and carefree romantic banter.

his province, back to the scenes of his or her childhood. Maggy felt she was seeing them for the first time. They are doing it all over Coaltown to-night, not only here. The Slavs. The Ukrainians. The Italians. The Finns. The Germans. Wherever there are enough of them to make a gathering.

What then were they doing in Canada? Why had they come? This whole Sunday afternoon was a Lithuanian Sunday afternoon! In the length of time she'd been in the house there'd been no talk of Canada, not one Canadian bit of news. Everything was Lithuanian, Lithuanian, here in Canada, in Coaltown in this so new province of Alberta.

AUTHOR MAGDELANA EGGLESTON, whose novel "Mountain Shadows" is a popular success in Canada. Mrs. Eggleston is of Lithuanian ancestry and her book describes immigrant life in Alberta, Canada. An excerpt from "Mountain Shadows" is reprinted on this page. (For more details see "Lithuanians Make News".)

MAGDELANA EGGLESTON (Raskevičiūtė), kurios knyga "Mountain Shadows" turi nemažą pasisekimą Kanadoje. Rašytoja yra lietuvių kilmės; jos knygoje aprašomas lietuvių poros ir jos 17 metų dukters gyvenimas viename Albertos angliakasių miestelyje, kuriame yra 35 tautų mišinys.

Photo Capital Press Service

ABOUT THE ORIGIN OF THE PHILOSOPHER IMMANUEL KANT

Dr. Jur. MARTYNAS ANYSAS

Lithuania Minor or East Prussia, which is commemorated in this issue, is famous not only for its scenic beauty, but for its golden amber, and the great men that hailed from there.

The world famous philosopher Immanuel Kant died on Feb. 12, 1804 in Königsberg (Lithuanian spelling: Karaliaučius). He was born in the same place on April 22, 1724, son of John George Kant, a saddler. He spent all his life in Königsberg, graduated from the Collegium Fridericianum and in 1740 entered the University of Königsberg, where he studied Mathematics, Physics and Philosophy. For some time the future philosopher taught at various private homes, because his parents were not rich and were unable to support him.

In 1755 he graduated from the university with a doctor's degree for his dissertation "De Igne" and in the same year, after having successfully defended his thesis "Principiorum primorum cognitionis metaphysicae novae dilucidatio", he acquired the right to teach at the university. After having been affiliated with the university for 15 years, in 1770 Kant was appointed an ordinary professor in Logic and Metaphysics. It was during this time that he wrote his chief works and philosophical treatises which earned him world fame.

Kant did not marry and did not leave any offspring. On the other hand even during his own lifetime the question of his origin and ancestry was frequently brought up. The philosopher himself, in answer to the Swedish Bishop Soederblum concerning this matter, wrote that his forefathers, as far as he knew, came from Scot-

land. Because of this many encyclopedias and biographies state that Kant is of Scottish origin, remarking at the same time, however, that the real truth is not known and that there is not enough evidence to prove this fact.

Lithuanians from what is called Lithuania Minor or East Prussia were never happy with such statements; they disagreed with them entirely and even before World War I made efforts and scholarly research to provide evidence for their own theory, which was that Immanuel Kant's ancestors came from that part of Lithuania which is now called the District of Klaipėda — Klaipėdos kraštas (Lithuanian spelling) or Memelgebiet (German spelling).

Uncovered documents indicate that one of Kant's ancestors, by the name of Richard Kant, had a hotel in Verdainė near Šilutė (German spelling — Heydekrug) in 1667. Richards' son, the grandfather of the philosopher, lived in one of the suburbs of Klaipėda (Memel) called Friedrichstadt. After an unsuccessful farming attempt on the little manor Miškininkai, this property of his was sold at auction and he himself moved to Tilžė (Germ. spelling Tilsit). Now, his son John George, who still spoke Lithuanian, went to Königsberg, where his son, the philosopher, was born. For this reason it seemed impossible that Kant's ancestors from his father's side, who talked Lithuanian and lived for such a long time in the purely Lithuanian Skalavija (such was the name of the present Klaipėdos kraštas or Memelgebiet), were Scottish and came from Scotland.

Nevertheless, not long ago the matter was taken up by a promi-

LITHUANIAN JOURNALISTS OF LOS ANGELES POSE WITH SVETLANA BERIOSOVA, ballerina with the touring English Sadler's Wells Ballet, at a cocktail party held in her honor at the residence of Mr. and Mrs. Fabian in Hollywood, Calif. Standing around are the Lithuanian Days staff and other newspapermen, l. to r., J. Kaributas, V. Adomaitis, J. Kojelis, Bern. Brazdžionis, Algirdas Gustaitis, J. Tininis, Bronys Raiša and M. Stark.

BALERINA SVETLANA BERIOZOVA Los Angeles lietuvių žurnalistų tarpe jos gastrolių su Sadler's Wells Ballet trupe Los Angeles mieste pernai metais.

SVETLANA BERIOSOVA as the Beautiful Tsarevna in the ballet "The Firebird".

SVETLANA BERIOZOVA, Sadler's Wells Ballet Londone balerina ba'ete "The Firebird".

nent German historian, Hans Mortensen. Prof. Mortensen as well as his wife were considered the greatest authorities on Prussian history even before World War I. In one of the University press printings and also in the "Memeler Dampfboot" this professor makes a statement concerning the origin of the philosopher I. Kant.

In his opinion it is time to correct the mistake prevailing in the biographies and encyclopedias that Kant's ancestors came from Scotland, since scholarly research shows different facts and conclusions. Kant himself as well as his scholars were probably misled because of the fact that the very surname "Kant" is found both in Scotland and in Lithuania. On the other hand, despite their best attempts, scholars were unable to prove philosopher Kant's relationship with the only Scottish Kant who lived for some time in Prussia. Even Kant's religious affiliation (he was a Lutheran) speaks against his Scottish origin, since the Scotch are mostly Reformed-Presbyterians. Moreover, no one of Kant's kin - as far as it is possible to trace - has ever made a statement about the Scottish origin. On the contrary, says prof. Mortensen, there are concrete facts which prove that Kant's

family came from East Prussia (now the District of Klaipėda — Memelgebiet). At the legal procedures when the will of the late Hans Kant (the son of Richard) was revealed and the property divided between Hans and his sister, Hans Kant stated in court that he came to Klaipėda (Memel) from Priekulė. This statement casts doubt upon Kant's own opinion in the letter to the Bishop of Svederblum.

In my opinion, as I have already tried to prove in long articles in "Tėviškės žiburiai" (Toronto) and "Dirva" (Cleveland), Kant's ancestors were the old Lithuanians and the old family name was maybe Kantvainis or Kantvonis. There is still a village by that name in his supposed place of origin in the district of Klaipėda. Eventually the original name was shortened to "Kant" by the German administrative officials. There are many names with the same root "Kant", such as Kantvydas, Kantauskas, Kantrimas, etc., proving it as originally Lithuanian.

Of course, it should be mentioned that Kant's male heirs, having married German women, became quite "Germanized", but why the philosopher maintained that he was of Scottish origin is not clear.

LITHUANIANS MAKE NEWS

Elena Tumienė, Los Angeles, Cal., has joined the editorial staff of Lithuanian Days Magazine. A Lithuanian woman of letters (see Lithuanian Days, Oct., 1955), Elena Tumienė has studied at the University of Vytautas the Great in Kaunas and at universities in Germany. She is a cum laude graduate of Immaculate Heart College in Los Angeles and now teaches English literature and language at Paramount Senior High School, Los Angeles. She will assume the duties of English Editor.

V. Adomaitis, former Lithuanian Days English Editor, has withdrawn from the staff.

In connection with the Big Four Conference and with other Lithuanian affairs, Senator Paul H. Douglas met in conference with Lithuanian leaders in Nov. Senator Douglas gave assurance that no agreements injurious to Lithuania or the other occupied nations would be entered into with the Soviets. He promised to take steps to raise the question of Baltic freedom in the Democratic Party's agenda for 1956. He said he would use his influence in the U. N. to give material aid to Lithuanians in Siberian exile.

VLIK Presidium Chairmen Jonas Matulionis with other members and Executive Committee Chairwoman A. Devenienė visited the U. S. State Department and Lithuanian Minister P. Žadeikis in Dec., 1955.

Two years hence will be the 100th anniversary since the cleric (later bishop) Antanas Baranauskas wrote the poem The Forest of Anykščiai, the beginning of which is reprinted in translation in this issue of Lithuanian Days. The translator, Nadas Rastenis, and Lithuanian Days Publishers have made arrangements to publish the poem in book form, with texts in Lithuanian and English. The book will be handsomely illustrated. J. Tininis, Literature Editor, will edit the Lithuanian text.

After three years work, Composer V. K. Banaitis has completed a three-act opera entitled "Jūratė Kastytis", with libretto by B. Buivydaitė.

LITHUANIAN END, RALPH CHESNAUSKAS, is ranked as one of the best players on the West Point Military Academy football team.

LIETUVIS RALPH CHESNAUSKAS, lankas West Point Karo Akademiją, pasižymėjęs futbolo žaidėjas, amerikiečių sporto spaudos laikomas vienu geriausių bet kada buvusių žaidėjų.

Dr. Antanas Paplauskas Ramūnas, who was nominated recently for the position of Director of the UNESCO Institute for Education, has been invited to join the Editorial Staff of the "International Review Of Education", published by the above mentioned UNESCO Institute. Two educators represent the New World with the Review: Professor Bigelow, Columbia University, N. Y., and Professor Ramūnas, University of Ottawa.

Prof. Antanas Maceina, Freiburg in Br., West Germany, eminent Lithuanian philosopher, achieved considerable success with his most recent book "Das Problem der Boshheit", published by Herder Verlag.

Through the efforts of Folklorist Dr. Jonas Balys, a New York recording firm has recorded 20 Lithuanian songs, music arranged by Vl. Jakubėnas. An accompanying pamphlet gives the text of the songs in English and Lithuanian, program notes, and music.

Magdalena Eggleston, Ottawa, Ont., Canada, is the author of a new novel about Lithuanian immigrant life in Canada: "Mountain Shadows", British Book Service, Ltd., \$2.75.

Daughter of J. and Ona Raskevičius, pre-World War I emigres to Canada, Mrs. Eggleston grew up in pioneer Canada in the coal-mining districts. This gave her the background for her first novel.

Magdalena Eggleston has been writing since she was fourteen. She has written two radio plays, a lot of poetry, has edited a children's monthly, and was at one time Ca-

THE ALMUS GALLERY IN GREAT NECK, L. I. New York. Opened to the public last year by Journalist A. Šalčius, the gallery exhibits paintings by Lithuanian artists. Both public and artists have shown great interest in it. At right is A. Šalčius-Almus.

ŽURNALISTO A. ŠALČIAUS iniciatyva Great Neck, L. I., N. Y., pernai įkurta Almaus Galerija susilaukė dailininkų ir visuomenės susidomėjimo. Trečiojoje parodoje, kuri užsidarė XII. 31, su savo kūriniais dalyvavo: A. Elskus, A. Galdikas, V. K. Jonynas, A. Belapetravičius, V. Košuba, A. Košubienė, P. Lapė, A. Merker-Vitkauskaitė, E. Urbaitytė R. Viesulas. Šios nuotraukos dešinėje stovi galerijos savininkas A. Šalčius. Foto V. Maželis.

THE PARIS LITHUANIAN WOMENS COMMITTEE at the World Feminist Movement meeting at the Hotel Continental, Paris, France, Nov. 18, 1955. At left is visitor Col. Lonskoronskis.

PARYŽIAUS LIETUVIŲ MOTERŲ KOMITETAS prie Pasaulinio Motinų Sąjūdžio tarptautinio prekybos (kermess) 1955 lapkr. 18 d. Paryžiuje, Hotel Continental salonuose prie savo stalo. Iš dešinės į kairę: ponios — J. Matore, E. Turauskienė, pirmininkė Ona Bačkienė ir Venskuvienė. Kairėje vienas iš lankytojų — gen. št. puik. J. Lonskoronskis.

nadian correspondent for "The Writer's Journal", a monthly news sheet published in New York. Her poems have appeared in a number of Canadian magazines and newspapers, "Mountain Shadows" is her first novel, but she has finished a second and is at present collecting material for a third.

The Lithuanian Consulate General in New York houses one of the rarest collections of Lithuanian books in the free world. The library has recently been enlarged by the acquisition of the Andrius Žiugžda collection, donated to the consulate by the latter's widow. Some of the more valuable compilations: Apšviečia, 1893, complete set; Vienybė Lietuvinkų, 1897-1906; Lietuvos Ai-

das, 1935-1938; Lietuvos žinios, 1924-1925; Kova, 1907; žarija, 1907.

Alodija Dičiūtė, Chicago, Ill., opera soloist, conducts opera classes in the Kimball Building at Wabash and Jackson Blvd. Her students, mostly non-Lithuanian, are taught stage acting, technique of acting, voice and repertoire.

Artist **M. Dobužniskis**, one of the finest stage decorators in the world, observes his 80th birthday this year. He was formerly decorator for the Kaunas Theatre and now resides in England.

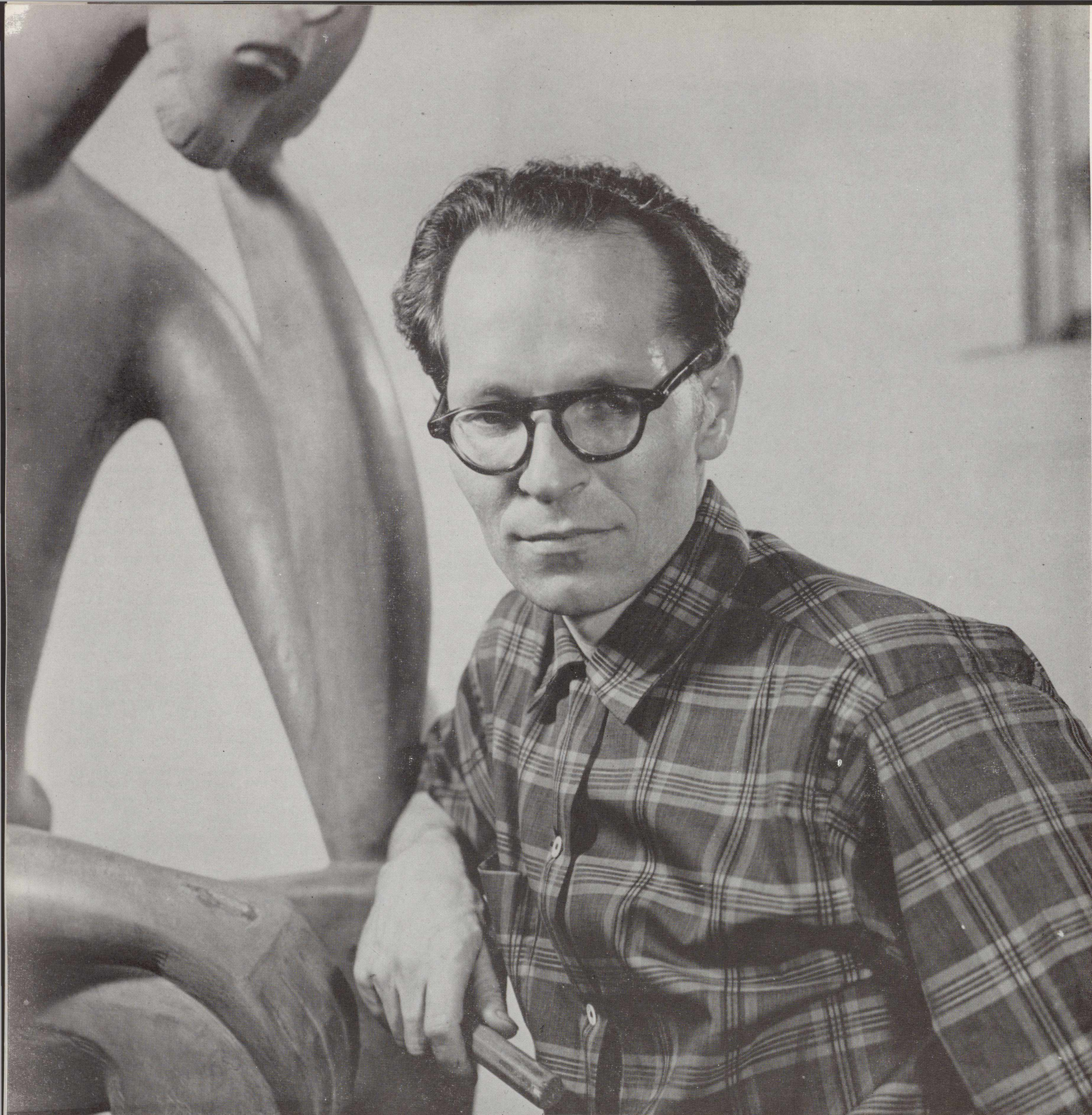
Janina Monkūtė-Marks, Chicago, Ill., popular Lithuanian actress, will play a role in the life-drama of Poet Antanas Strazdelis (Against the Current) sometime in the latter part of February.

Anis Stukis, Vancouver, B. C., after two years as head coach of the B. C. Lions Football team, has taken over the sports desk at the Vancouver Sun. Canadian-born, Stukis comes from a family of athletes. His father was a weightlifter in Lithuania.

LITHUANIAN HEAVYWEIGHT CHAMPION R. JUŠKĖNAS won the Soviet Union title in 1955.

RIČARDAS JUŠKĖNAS — Sovietų Sąjungos bokso čempionas be kovos. 1955 m. Maskvoje įvykusiose bokso pirmenybėse sunkaus svorio Sovietų bokso čempioną turėjo išaiškinti čempiono Muchino iš Rostovo prie Dono ir vilniečio R. Juškėno susitikimas. Muchinui susirgus, pergalė be kovos užskaityta Juškėnui.

SCULPTOR V. KOŠUBA and his folk crucifix Rūpintojėlis

SKULPTORIUS V. KOŠUBA prie savo kūrinio "Rūpintojėlis"

Foto V. Maželis

Sculptor Vytautas Košuba

VYTAUTAS KOŠUBA, a 1939 graduate of the Kaunas Art School, is one of the foremost Lithuanian sculptors of the present day. He uses a variety of materials in his work: wood, gypsum, stone, marble. In every case he achieves high craftsmanship and originality.

One of Košuba's more memorable sculptures in Lithuania was "The Prisoners", a relief depicting a band of men forcing their way out to freedom. The work was dynamically hewn and rich in an inner symbolism; it is symbolic today of Lithuania's struggle against Communist oppression. Among Košuba's later sculptures, executed outside of Lithuania, are "The Refugee Madonna", grand and melancholy, "St. Veronica", profoundly tragic, and "Fir, Queen of the Serpents", full of poetry and legendary beauty.

In America Sculptor Košuba has done "The Removal From the Cross", "The Political Prisoner", "The Crucifix", a number of Madonnas, studies of the Stations of the Cross, and assorted figures. Currently his subjects have been of a religious nature, since most of his commissions have come from churches, but he has not gone over to the realm of commercialism; on the contrary, his technique and style call forth a more distinct expression of the inner spirit of his subjects. In modernizing his style Košuba has not descended into the commonplace or the tawdry, but has striven for a deeper meaning, as in his recently executed work "Rūpintojėlis" a folk crucifix for the altar, officially incorporated in the liturgy of the Roman Catholic Church.

LIETUVIŲ RADIOJŲ PROGRAMOS

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours
Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.

Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

MARGUTIS - Kasdieninė Lietuvių Radijo Programa
Cicero - Chicago — WHFC — 1450 kilocycles
Programa kiekvieną vakarą 9:15 val.
Ketvirtadieniais dvi programos: 7:00 ir 9:15
Sekmadieniais 1:00 p. m.
Vedėja - Lilija Vanagaitienė
Margutis - 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill.
Telef. GROvehill 6-2242

Miami, Florida

"Lietuvos Aidai" (The Echoes of Lithuania)

Veikia nuo 1955 spalio 15

WMIE, 10,000 Watts, 1140 k.c., kas šeštadienis. 4:30 pp
Vedėja Adolfinas Slabaševičiūtė-Skudžinskienė, Miami, Fla.
Lietuviškos žinios, dainos, muzika, skelbimai.
Office: Congress Building Post O. Box 694
Miami, Fla. Phone 3-4882 Miami Beach, Fla

Washington, DC

VOICE OF AMERICA — AMERIKOS BALSAS

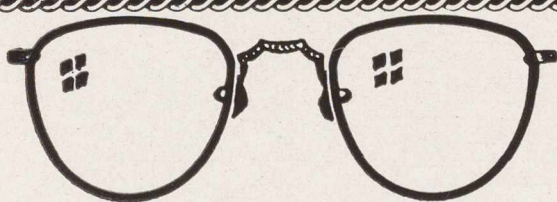
Pirmoji programa iš Washingtono

7 val. vak. Lietuvos laiku (16 val. Grinvičo l.) bangomis:
13, 16, 19, 25, 31, 41 ir 251 m.

Ji kart. 9 v. 45 m. vak. (18 v. 45 m. Gr. l.) 41 ir 49 m. b.
Antroji (pusvalandžio) programa iš Europos
Lietuvos l.: 9 v. v. (18 val. Gr. laiku) 19, 25, 31 ir 251 m.
Ji kart.: 12 v. 45 m. naktį (21 v. 45 m. Gr. l.) 41 m. b.
7 v. 15 m. rytą (4 v. 15 m. Gr. l.) 25, 31, 41 ir 49 m. b.
3 v. 30 m. popiet (12 v. 30 m. Gr. l.) 19, 25, 31, 41, 49 m.

Trečioji kasdieninė programa iš Washingtono
Lietuvoje girdima 12 val. naktį (21 val. Grinv. laiku)
19, 25, 31, 41, 49 ir 251 metro banga.
Ji kartojama: 5 val. 45 min. ryto (2 v. 45 m. Gr. l.)
25, 31, 41 ir 49 m. bangomis
3 v. popiet (12 v. Gr. l.) 16, 19, 25 metr. bangomis ir
5 val. popiet (14 v. Gr. l.) 13, 16, 19 ir 25 m. bangomis.

LIETUVIŲ DIENAS
CHICAGOJE UŽSISAKYKITE PAS
BALYS BRAZDŽIONIS
4040 So. Francisco Ave. • Tel. LA. 3-7685
Taisau visų modelių radijo, televizijos ir
elektros aparatus.

EYES EXAMINED GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.
Phone MUtual 1056

Pirma Lietuvių Istaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER
Laidotuvių Namas

935 W. Washington Blvd. Los Angeles
Richmond 9-1061 Richmond 9-1062

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles
Programa transliuojama kiekvieną sekmadienį
9:00 iki 9:30

Pirm. Pranas Saladžius, 309 Alphonse St.
Skr. Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.
Kas. Albinas Apanavičius (Apton), 349 Bernard St.
Vaid. narys Valerijonas Vitkus, 787 Hudson Ave.
Programos vedėjai: R. Vilnūnaitė, D. Podelytė, Br.
Krokys, St. Ilgūnas.

Baltimore, Md.

Lietuvių Melodijos Valandėlė

Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 - 1:00 vidurdienį
Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515
Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.
Phone SARatoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa
Boston 15, Mass - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu
Vedėjas - P. Viščinis
31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.
Tel. Brockton 8-1159-R

Lietuvių Radio Korp. Programa

Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus
Muzika, dainos ir Magdutės pasaka
Direktorius S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program

Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Programos pradžia kiekvieną
šeštadienį (Saturday) 1 val. 30 min. po pietų
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas

gimtojo žodžio ir lietuviškosios muzikos
programą transliuoja kiekvieną penktadienį
7:30 iki 8:15 per WDOK, banga 1260
Klubo pirmininkas Juozas Stempušis 1203 E. 74th St.,
Cleveland 3, Ohio.
Programos vedėjas Balys Auginas, 1359 E. 94th St.,
telef. CE 1-5904

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"

Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"

Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 1:00 - 1:30 P. M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone BRoadway 32224

Toronto, Ont., Canada

Tėvynės Prisiminimai

CHUM - 1050 banga - Toronto, Ont., Canada
Šeštadieniais nuo 3 val. iki 4:15 po pietų
Programos vedėjas J. R. Simanavičius, 77 Salem Ave.,
Toronto, Ont., Telefonas OL - 1274

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS 1722 WESTERN AVE.
Phone HO. 9-4600 HOLLYWOOD 27, CAL.

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour

KOWL - 1580 kilocycles - Santa Monica, Calif.
Saturdays - 10:00 - 10:30 A. M.
Direktorius Bruno Gediminas, 1827 1/2 N. Western Ave.,
Los Angeles 27, Calif. Phone HO. 9-4150
Reikalų vedėjas - George Rudelis, 5027 Zelzak St.,
Encino, Calif.
Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St.,
Los Angeles 26, Calif.; Phone DU. 2-1595

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda

girdima kiekviena šeštadienį, 4:30 - 5:30 val. popiet
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)
Direktorius - Jokūbas J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J.
Tel. WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
Bendruomenės Balsas

Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles
Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.
Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.
Visais reikalais rašyti:
Mr. B. Raugas, 517 Greenwich St., HO. 74178
Pusvalandžius redaguoja: J. Janulaitis, K. Kazlauskas,
A. Klimas, V. Muraškauskas, B. Raugas, J. Skladaitis
ir A. Šieika.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles
Sekmadieniais nuo 12:30 iki 1:00 po pietų
Programos vedėjai - Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikalais kreiptis: 110 The Boulevard,
Pittsburgh 10, Penn. Tel. PLantation 1-1537

Lithuanian Catholic Hour

Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, Pa.

Young Lithuanians of Pittsburgh Radio Program

Pittsburgh, Pa. — WHOD - 860 kilocycles
Sekmadieniais nuo 4:30 iki 5:00 P. M.
Direktorius J. Žilinskas, 2200 Sarah St., Pittsburgh
3, Pa.
Dir. pav. K. Pukas, 1503 Electric Ave., East Pitts-
burgh, Pa.
Programos vedėjas Pranas Saldukas, 5523 Howe Street
(Shadyside), Pittsburgh, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN
MELODY HOUR"

Pittsburgh, Pa. - WHOD - 860 kilocycles
Šeštadieniais nuo 6:00 iki 6:30 P. M.
Produced by: Pranas Saldukas, Jurgis Žilinskas, and
Kostas Pukas.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"

Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury 5, Conn.

Lietuviams patarnauja jau 25 metus

JONES & HAMROCK
MORTUARY

731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 48

NEW TELEPHONE NUMBER
Richmond 9-6091

LIETUVIŲ
DIENOS

SVETLANA BERIOSOVA IN COPPELIA